

sosyalist

30 Kasım 1976

Devlet Nüsnası

aralık
1976

SAYI

3

400 kuruş

YARIN

haftalık siyasi haber ve yorum dergisi

yarış
devam ediyor:
sıra japon sermayesinde

M.Ali Aybar'la yapılan konuşmanın ikinci bölümü:
Proletarya Diktatörlüğü, TİP'deki bölünmeler üzerine

açık oturum

TÜRKİYE'nin GÜNCEL SORUNU

Katılanlar : Murat HAYDAROĞLU (Ankara Belediyesi EGO Genel Müdürlüğü Motor Ustası)
Ayşe AÇIKGÖZ (Ankara Belediyesi EGO Genel Müdürlüğünde Memur)
Yöneten : Aydın KÖYMEN (Sosyalist YARIN Genel Yönetmeni)

AYDIN KÖYMEN : Murat sence Türkiye'nin en önemli sorunları nelerdir? Türkiye'nin daha iyiye gitmesi için nelerin yapılması lazımdır?

MURAT HAYDAROĞLU : Görüyoruz ki bugün Türkiye'mizde işçi direnişleri ve bir çok öğrenci olayları oluyor. Bir sorun var ki, bunlar oluyor. Benim görüşüme göre bu olaylarda polisler tek taraflı davranıyor. Bunu, DGM direnişinde gördüm. DGM'nin işçilerin grev ve direniş haklarını elinden alacağı söylendi. Biz de EGO işçileri olarak direnişe katıldık. Burada polisin bize nasıl davrandığını hepimiz gördük. Bir de, Türkiye'de başta da söylediğim gibi öğrenci olayları var. Bu da çok mühim. Bunların dışında, Türkiye'mizde eşit işe eşit ücret verilmiyor. Ben Ankara Motor Meslek Lisesini bitirdim. Ondan sonra EGO'ya girdim. Sınıf arkadaşlarımdan bazıları TEK'e girdiler. Ben 3000 kuruş lira ücret alırken arkadaşların ücreti 7200 lirayı buluyor. Aynı üretimi yapıyoruz, aynı güce sahibiz fakat, arkadaşların çalıştığı yer TEK, benimki ise EGO.

AYDIN KÖYMEN : Yani Türkiye'de ücret denge sızlığı var diyorsun. Peki bu öğrenci olayları seni ne den bu kadar ilgilendiriyor?

MURAT HAYDAROĞLU : Ben hem okuduğum hem çalıştığım için.

AYDIN KÖYMEN : Nerede okuyorsun?

MURAT HAYDAROĞLU : Ben şimdi Yaykur'da okuyorum. Ama bir dahaki sene kısmet olursa üniversiteye gireceğim. Onun için olaylarla çok ilgileniyorum. Üniversitede okuyan bir çok arkadaşım var. Bu arkadaşlar bir sene okullarına gidemediler. Yani bir sene kayıpları oldu. Onun için bu sene öğrenci olaylarıyla ilgileniyorum.

AYDIN KÖYMEN : Peki Murat, bu tür olayların olmaması için ne yapmalı?

MURAT HAYDAROĞLU : Vallahi görüyoruz ki, bu gün için bunlar önlemez. Hükümet bu olayları önleyemez. Baştaki Başbakan kendini bilmiş birisi olsa, mesela şahsen ben olsam istifa ederdim. Onun için, ne bileyim tarafsız bir hükümet kurulmalı, ya da seçime gidilmeli. Benim görüşüm bu.

AYDIN KÖYMEN : Yani sen çözüm olarak hükümetin istifasını ve yeni bir hükümetin kurulmasını öneriyorsun.

MURAT HAYDAROĞLU : Yahut ta erken seçime gidilebilir diyorum.

AYDIN KÖYMEN : Peki erken seçim neyi halledecek acaba?

MURAT HAYDAROĞLU : Erken seçimde en azından bu hükümetin yıkılacağını ve iyi bir hükümetin geleceğini sanıyorum.

AYDIN KÖYMEN : Sence iyi bir hükümetin unsurları neler olmalıdır?

MURAT HAYDAROĞLU : Geçenlerde bir gazete de okuduğuma göre Danimarka'da günlük ücret 583 lira imiş. Türkiye'de ise 72 lira. Demek ki Danimarka'da yaşayan bir işçi her istediğini alabiliyor ve normal şartlarda yaşayabiliyor. Fakat bu Türkiye'de olmuyor. Ben işçi olarak tabii ki maddi olanakların artmasını isterim. Ama Türkiye'mizin daha ileri gitmesini, dünya ülkeleri arasında baş sırada olmasını da isterim. Onun için de okullarımızın normal eğitim yapmasını, işçilerimizin ve köylülerimizin daha iyi çalışmasını gerekli görürüm. Bence bunları sağlayacak hükümet iyi bir hükümettir.

AYDIN KÖYMEN : Bu hükümet bu sorunları niye çözemiyor?

MURAT HAYDAROĞLU : Hükümetin işine mi gelmiyor, yoksa yapacak güce mi sahip değil biliyorum. Hükümetin başındakiler benden kat kat üstün kişiler olduğuna göre, her halde bunları görüyorlar, düşünüyorlar. Bu yüzden de, bana göre işlerine gelmediği için bu sorunları ele almıyorlar.

AYDIN KÖYMEN : Teşekkür ederim Murat. Ayşe senin bu konulardaki düşüncelerin neler?

AYŞE AÇIKGÖZ : Türkiye'nin önemli sorunlarından başta geleni eğitim sorunudur. Herşey eğitimin doğru düzgün ve ilerici çağdaş bir eğitim olmasıyla başlar. Bu gün Türkiye nüfusunun % 50'si okuma yazma bilmiyor. Bu durumda halkımız ne derece bilinçlidir, doğruları hangi oranda ayırt edebilir. Onun için herşeyden önce eğitim diyorum. A'sından Z'sine kadar eğitim sisteminin çağdaş olması gerekir. Bu günkü eğitim sistemi hiç bir şey vermiyor. Bu yüzden eğitim sorununa mutlaka çözüm bulunmalıdır.

AYDIN KÖYMEN : Başka ne gibi sorunlar var önemli olan?

AYŞE AÇIKGÖZ : Emek sermaye çelişkisi. Bugün asgari ücret üzerinden gelirimiz var ama bu bizi tatmin etmiyor. Yüksek kademedekiler için bir şey söyleyemem, ama bizim gibi orta sınıf bile diyemeyeceğimiz sınıf için gelir çok önemli bir mesele. Burjuva kesiminde olanlar 5-6 kilo et alırlar. Etin kilosu 60 liradır ve bu onlara hiç dokunmaz. Ama ya alt sınıf takiler. Onlar yılda bir defa et alabilirler, et yüzü görebilirler. Bu sadece basit bir örnek.

AYDIN KÖYMEN : Yani şunu söylemek istiyorsun herhalde. Ücretler fiatların çok altında kalıyor ve bu özellikle çalışanlar için büyük bir sorun yaratıyor.

AYŞE AÇIKGÖZ : Çok büyük bir sorun yaratıyor. Zaten bu ekonomik sorunlar halledilmeden hiç bir şey hallolmaz diyorum ben. Zaten herşeyin temelinde ekonomi ve eğitim sorunu yatmaktadır.

AYDIN KÖYMEN : Peki bugünkü hükümet bu sorunları ele almıyor mu?

AYŞE AÇIKGÖZ : Kendi açısından alıyor. Kimin yanında olması gerektiğini çok iyi biliyor. Bugün sağ sol çatışması diye bir çatışma var. Aslında bu çatışma sağ sol çatışması diye ayrılamaz. Bu çatışma haklılarla haksızların çatışmasıdır. Haklıların karşısına çıkmak bu hükümetin herhalde işine geliyor. Demirel'e göre haklılar komünisttir, haksızlar da vatansever. Bugün üniversitelerden ilkökul sıralarına kadar okullardaki çatışmaları görüyoruz. Çatışmaları çıkarırlar hep komando diye tanınan ölümler çıkarırlar. Bunlar burjuvaziye hizmet ediyorlar, ama aslında araştırılacak olursak ne istediklerini bilmiyorlar, bilmeden kapılmış gidiyorlar. Bu yüzden ben bunlara kıyamıyorum, acıyorum. Bunları polis te açıkça destekliyor.

AYDIN KÖYMEN : Çalıştığın yerde de bu tür baskılar oluyor mu?

AYŞE AÇIKGÖZ : Bugün EGO çözüm ona CHP'li olarak bilindir. Müdürlerimiz hep CHP'lidir ama aslında bir faşistten farkları yoktur. Sonuç olarak onlar da burjuvazinin bekleliğini yapıyorlar.

AYDIN KÖYMEN : Murat sen sağ sol çatışması hakkında ne düşünüyorsun? Ayşe'nin düşüncelerine katılıyor musun?

MURAT HAYDAROĞLU : Arkadaşımızın dediği gibi bu gün üniversite gençleri arasında ölümler çıkıyor, yani sağcılarla, solcu dediğimiz öğrenci arkadaşların çatışmasına sağ sol çatışması deniyor.

AYDIN KÖYMEN : Yani sence sağ sol çatışması sadece üniversite gençleri arasında mı? Türkiye'de toplumun başka alanlarında sağ sol çatışması yok mu?

MURAT HAYDAROĞLU : Türkiye'de sağ sol çatışması vardır. Sağ tarafı tutan partilerle sol partiler bir birine cephe alıyorlar. Sol taraf şimdilik etkin değil. Sağ taraftaki partiler, aralarında anlaşmazlık olduğu halde birleşmişler, başta duruyorlar.

AYDIN KÖYMEN : Peki senin çıkarına olan hükümet sağ hükümet midir, yoksa sol hükümet midir?

MURAT HAYDAROĞLU : Benim çıkarıma olan hükümet sol tarafta olan hükümettir. Demin ücret eşitsizliğini söylemiştim. Bildiğime göre sosyalizm de aynı işi yapanlar aynı ücreti alırlar. Onun için de sol taraftaki bir hükümet bana daha yararlıdır.

AYDIN KÖYMEN : Peki sen sol deyince sosyalizmi mi anlıyorsun?

MURAT HAYDAROĞLU : Hayır. Tabii solda da çeşitli partiler var. Bunlar ayrı fikirleri savunuyorlar.

AYDIN KÖYMEN : Tamam ayrı partiler ve fikirler var, ama benim sorduğum şu : sol dediği zaman senin anladığın ve senden yana olacağını düşündüğün sistem ya da düzen sosyalizm midir?

MURAT HAYDAROĞLU : Evet sosyalizmdir. Benim siyorum.

AYDIN KÖYMEN : Ayşe sen sol denince ne anlıyorsun?

AYŞE AÇIKGÖZ : Sol dediği zaman ben de arkadaşım gibi düşünüyorum. Sosyalizmi benimsiyorum ve gelmesini istiyorum. Niye işçi emeğinin karşılığını almasın, niçin işi ayrı sınıflar olsun, niçin bir avuç kişi iyi bir hayat yaşarken büyük kitleler süzünsün. Sosyalizm bütün bu ayrılıkları ortadan kaldıracaktır. Onun için sosyalizmi benimsiyorum.

AYDIN KÖYMEN : Murat sen erken seçimden söz ettin. Erken seçimden ne bekliyorsun?

MURAT HAYDAROĞLU : En azından sol bir partinin, şimdiki duruma göre CHP'nin iktidar olmasını bekliyorum.

AYDIN KÖYMEN : Sence CHP bütün bu sorunları çözebilecek midir?

MURAT HAYDAROĞLU : Şimdi bu durumda çözebilir. Ama Türkiye'nin bugünkü durumuyla en yararlı olan şey, CHP'yi başa getirmektir. Biliyorum ki, CHP sosyalizmi getiremeyecektir. Ama en azından CHP geldiğinde bugünkü olaylar kesilecektir. Örneğin üniversite gibi.

AYDIN KÖYMEN : Peki Ayşe sen bu konuda ne düşünüyorsun?

AYŞE AÇIKGÖZ : Belki CHP gelebilir. Ama CHP bütün bu sorunlara çözüm getirecek bir parti değildir. CHP'nin niteliği nedir, onu bilmek gerekir. CHP uyutmacadan başka bir şey değildir. Bence onun için CHP'nin bize vereceği hiç bir şey yoktur. Belki çok iyi niyetlerle düşünürsek CHP, sosyalizm için bir basamak olacaktır. Ben isterim ki, şu andaki hükümet gene iş başında kalsın, CHP halkı uyutacağı yerde halk böylece gerçekleri görsün ve çözümü CHP gibi partilerde değil de kendi gücünde arasın.

AYDIN KÖYMEN : Murat dedin ki bütün sorunlar sosyalizmle halledilir. Sosyalizmin gerçekleşmesi için sence ne yapmalıdır?

MURAT HAYDAROĞLU : Türkiye'de sosyalizmi gerçekleştirmek için aydın kesiminin işçiyi, köylüyü aydınlatması, sosyalizmin çok iyi bir rejim olduğunu anlatması gerekir.

AYDIN KÖYMEN : Sadece anlatmakla olur mu? Kim getirecek sosyalizmi, sence sosyalizmi kim gerçekleştirebilir?

MURAT HAYDAROĞLU : Sosyalizm bence herhalde seçimlerde bir partinin, sosyalist bir partinin seçime katılması ve seçimi kazanmasıyla gerçekleşebilir.

AYDIN KÖYMEN : Ben şunu merak ediyorum. Sosyalizm kimin meselesidir? Söylediğine göre sosyalizmi sen istiyorsun. Sosyalist işçiler, emekçiler istiyor. Delaysıyla sosyalizmin gerçekleştirilmesinde işçilerin, emekçilerin payı nedir? Bunlar ne yapmaktadırlar?

MURAT HAYDAROĞLU : Sosyalizm bence sosyalist bir partinin seçimleri kazanmasıyla gerçekleşebilir. İşçiler, emekçiler böyle bir partiye oy vermediler.

AYDIN KÖYMEN : Sen ne diyorsun Ayşe?

AYŞE AÇIKGÖZ : Aydın kesimin halka, bilinçsiz halkımıza bilinç götürmesi gerekir. Bu ancak işçilerin, köylülerin örgütlenmesi ile başarılabilir. Bugün köylülerden kentlere bir akım vardır. Bu nedenle kentlerden başlayarak kırsal kesimlere doğru bir örgütlenme gereklidir. Birbirinden kopuk hareketler bize hiç bir fayda vermeyecektir.

sosyalist

YARIN

Sahibi : Cenan Bıçakçı
Genel Yönetmen : Aydın Köymen
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Ender Yiğitel

Adres : G. M. Kemal Bulvarı 112/18, Maltepe/ANKARA
Telefon : 29 10 42
Baskı : Daily News Ofset

ABONE ŞARTLARI :
Altı aylık : 100 TL
Bir yıllık : 175 TL

Dağıtım : Hür-Dağıtım

SOSYALİST OLMAYAN SOSYALİSTLER(!)

aydın köymen

Kitabı "Üçüncü Kitabevi" yayınladı. Hazırlayanlar Bulgar, Alman, Macar, Polonyalı, Çekoslovak ve Sovyet "bilim işçileri" imiş. Bilmiyorum orijinal adı da öylemi ama, Türkçede "Marksizm Leninizm'in İdeolojik ve Politik Düşmanı: Maoizm" diye çıktı. Geçen yıl, bir dost toplantısı idi galiba. Sağdan soldan konuşurken, ben, kitabı kastederek; "bu kadarı da olmaz artık" dedim. Toplantıda bulunanlardan birisi çok sinirlendi. "Ama" diye başlayıp sunları söyledi; "Hangi ülkenin marksizmi uyguladığı ortada. Her şey çarpıtılabilir ama, rakamlar asla. Sovyetler Birliğinde elli yıllık sosyalizm uygulaması sonucunda demir-çelik, enerji, çimento, vs. üretimleri belki elli katına çıktı. Uzay endüstrisi kuruldu. Şimdi sıra herkesi otomobil sahibi yapmada. Oysa Çin halâ sanayileşmemiş bir ülke ve üstelik Sovyetleri revizyonistlikle suçluyor..."

Bunu anlatmamın nedeni şu. Bu ve benzeri örnekler, bize, ne için mücadele ettiklerini bilmeyen bir sürü sözde sosyalistin varlığını gösteriyor. Bunların tümü küçük burjuva kökenli. Ne yazık ki genelde harekete damgasını vuranlar da bunlar. Çünkü Türkiye'de, sosyalist safalarda, küçük burjuvalar görece etkinliğe sahip. İş böyle olunca, şu soruyu sormanın da yadırganır hiç bir tarafı olmamalı:

Evet sosyalizm ama ne için? Neden Sosyalizm? Sanayileşmek için mi sosyalizm? Yani daha fazla demir-çelik, çimento, makina üretmek için mi sosyalizm? Her türlü alt yapı tesislerinin mükemmelen var olduğu çağdaş kentler, geniş yollar ve tümü otomobil sahibi insanlar yaratmak için mi sosyalizm?

Sanayileşmek için sosyalizm savunulabilir. Buna kimsenin itirazı olamaz. Ancak, bunu savunuyor diye de, onu savunan kişi sosyalist olarak nitelendirilemez.

Sosyalizm, kapitalist düzende insana yabancılaşan insanlığın, yani insan emeğinin ürünlerinin, insana özgü olan çalışmanın, insanın yarattığı kültürün tümünün her insanda bütünleşmesi demektir. Sosyalizm, bu olguyu engelleyen ekonomik ve toplumsal tüm engelleri ortadan kaldıran bir rejimin kurulması demektir. Ve Marks'ın dediği gibi; "Sosyalist toplum, ortak üretim araçlarında çalışan ve bireysel güçlerini tek bir toplumsal emek gibi birleştiren bir plana göre harcayan özgür insanların topluluğudur." (Kapital Cilt I) Dolayısıyla, şu yada bu ülkenin sosyalizmden sonra hızla sanayileşmiş olması, sosyalizmin başarısına örnek olarak gösterilemez. Böyle bir yaklaşım olsa olsa "sanayileşme fetişizmi" ne örnek olarak gösterilebilir. Oysa Marks, tüm eserlerinde kapitalist toplumu "mal fetişizmi" nin doruk noktasındaki toplum olarak tanımlar. Ve kısacası fetişizm ile marksizm birbirinin tümüyle zıddıdır. Fetişist olan sosyalist olamaz.

Şüphesiz bir başka gerçek de var. O'da sanayileşmenin yadsınmayacak bir olgu olduğu. Sanayileşme hem yadsınmaz ve hem de "istenmeli"dir. Sanayileşmeye karşı çıkmak, her şeyden önce gerici bir tavır. Ancak, sanayileşmeyi, amacını bir tarafa bırakıp, şu kadar ton çelik, şu kadar ton çimento ile tanımlamaya kalktın mı, sosyalistim diye ilan da versen boşuna ç. ba.

Herkes biliyor ki yirminci yüzyılın insanı artık "Taş Devri" nin ilkel insanı değil. İnsanlık varoluşundan bu yana, hiç durmayan bilimsel ve teknolojik bir evrimin içinde. Bu evrimin tek mimarı da insan. Günümüz teknolojisi ile belirlenen sanayileşme düzeyi, bu evrimin içinde yaşadığımız son noktası. Ancak hem teknolojisi ve hem de ortaya çıkardığı ürünler bakımından, kapitalist ülkeler sanayilerinin "özgür", "bütünsel" insanın bir simgesi olduğunu söylemek olanaksız. Aksine bu sanayiler, kapitalizmin yaşayabilmesi için biçimlendirdiği "tüketim toplulukları"nın bir simgesi. İşte bu nedenle, "şu kadar ton çelik-şu kadar ton çimento" mantığı sosyalizme fersah fersah uzak. Bu mantıkla, tüketim patlamasının etkisi altında boğulma krizleri geçirmeye başlayan kapitalist ekonominin, gittikçe mantıksızlaşan yolunda o'na erişilmeye çabalanır o kadar.

SU KADAR TON ÇELİK
SU KADAR TON ÇİMENTO ÜRETİMİ
SOSYALİZMİN BAŞARISINA BİR KANIT
OLARAK GÖSTERİLEMEZ
BU MANTIKLA, KAPİTALİSTEKONOMİNİN
GİTTİKÇE MANTIKSIZLAŞAN YOLUNDA
ONA ERİŞİLMEMEYE ÇABALANIR
O KADAR

Bunun ise sosyalistlikle, sosyalizmle zerre kadar ilgisi yok.

Aynı şekilde herkesi otomobil sahibi yapmaktan sosyalist bir amaç değil. Yine tekrarlayalım; çağımızın insanı ile "Taş Devri" nin ilkel insanı arasında çok büyük nitelik farkı var. Örneğin, çağımızın insanının gideceği yerler için her şeyden önce iki ayağa sahip olduğu -haklı olarak- belki de en son aklına gelir. Hemen düşüneceği, bir taşıt aracıdır. Kapitalist ekonominin bu soruna getireceği çözüm; dev otomobil fabrikaları kurmak. Ve bu çözüm, aslında kapitalist gelişmenin devamı için getirilen bir çözümdür. "Size de bir Murat" sloganının altında yatan, ulaşım sorununun çözümü değil fakat tüketimi körüklemektir. İşte bu nedenle, şimdi sıranın herkesi bir otomobil sahibi yapmaya geldiğini söyleyerek, sosyalizmin başarısını kanıtlayan kişinin sosyalistlikle hiç bir ilgisi olamaz. Bununla sosyalizmin başarısını kanıtlamaya çalışan kişi, kanıtla kanıtla, kapitalist şartlandırma propagandasının kendi üzerinde ne kadar etkin olduğunu kanıtlar. Çünkü sosyalizm ulaşım sorununa böyle yaklaşmaz.

"Herkes bir otomobil" yerine, etkin bir ulaşım sistemi ve kitle ulaşım araçlarının geliştirilmesidir sosyalizmin ulaşım sorununa getirebileceği çözüm.

Türkiye'nin kapitalist yoldan kalkınamayacağı, sanayileşemeyeceği bir gerçek. Ama bir başka gerçekte kapitalizmin sanayileşmenin bir yolu olduğu. Amerika, İngiltere, Fransa, Federal Almanya hep kapitalist yoldan sanayileşmiş ülkeler. Bu nedenle Türkiye'nin kapitalist yoldan sanayileşemeyeceğini söylemek tek başına yetersiz. Bu gerçeği yeterli biçimde ifade etmenin yolu; Türkiye'nin kapitalist sistem içinde kalarak kalkınamayacağını söylemek. Kapitalist sistem dışında kalarak, kapitalist kalkınma modelini uygulamak ise olanaksız. Çünkü kapitalizm bu gün bir ülkeler sistemi değil fakat bir dünya sistemi. Bu gerçeği bilmek mutlaka gerekli. Hele hele "Türkiye kapitalist yoldan kalkınamaz" noktasından hareketle sosyalist olduklarını ilan edenlerin, bu gerçeği mutlaka iyi kavramaları gerekli. Zira, özellikle emekçi sınıflar arasında sosyalizm propagandası yaparlarken sık sık karşılaşılabilecekleri soru şu olacak "Almanya'da ki, Amerikadaki işçilerin hepsinin otomobili varmış, hepsi modern konutlara sahipmiş ne dersiniz? Bu ülkeler sosyalist mi?"

İşte bu yüzden bilmeleri gerekir. Bilmeleri gerekir ki şu yanıtı verebilsinler: "O ülkeler kapitalist yoldan gelişirken başka ülkeleri yağmaladılar, oysa biz bu sistem içinde kaldıkça yağmalanmaya, geri kalmaya mahkûmuz. Kapitalist yolda ısrar edildikçe de bu sistemden çıkmakta olanaksız. Bu yüzden biz o ülkelerin refah düzeyine erişemeyiz. Böyle olunca da sizlerin arabaya, modern konutlara sahip olmasına imkân yok."

Gördünüz mü kısır döngüyü? Gördünüz mü, nasılda sosyalistlikle bağdaşmayan laflar ettiğini? Bu laflar sosyalistlikle bağdaşmaz. Çünkü sosyalizm her şeyden önce kapitalizmi toplum düzeni olarak, insan ilişkileri olarak yadsır. Mahkûm eder. Oysa bu laflar kapitalizmi mahkûm edici değildir. Dinleyende ya bir hayıflanmaya da olsa olsa "emperyalizm" e karşı bir kin yaratır. Millîci duyguları körükler. Sosyalizmi bir kalkınma yöntemi olarak kavrayanların sosyalist olamayacaklarının da göstergesidir bu.

Sosyalizmin amacı toplum yapısını değiştirmektir. Kapitalizmde sanayileşme insanlığın mutluluğu, insan ilişkilerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulması için değildir. Sanayileşme, kişisel kârlar, kişisel çıkarlar için gereklidir kapitalizmde. Oysa sosyalizmin sorunu sanayileşmek değil. Sanayileşmeyi insan mutluluğunun aracı haline getirmek. Sosyalizmin başarısının mihenk taşı bu.

Sosyalist kişi, insanların güzel yaşamasını engelleyen her şeye karşı çıkmalı. Bu engellerin içinde şüphesiz ekonomik gerilikte var. Ancak bundan kurtulmanın hiç bir şeyi halletmeyeceği de ortada. Bu nedenle, bütün sorunu ekonomik kalkınmayı gerçekleştirme olarak görenler, kesinlikle sosyalist değil. Ama onlarda kınanamamak lazım. Çünkü yıllarca, Türkiye'de sosyalizm, "Türkiye kapitalist yoldan kalkınamaz" diye anlatıldı. Bir takım çevrelerde hala olduğu gibi....

Yabancı heyetler trafiği bütün hızı ile devam ediyor

İTALYANLAR GİTTİ, JAPONLAR GELDİ

Ankara, tarihinde belki de bu kadar çok yabancı konuğu, ardi ardına misafir etmedi. Ayrıca, bu konukların niteliği de öncekilerden çok farklı. Gelenler, alışıldığı gibi devlet adamları değil. Konuklar, dünyanın en büyük sanayi tekelinin temsilcileri...

Bu heyetler kendiliğinden de geliyorlar Türkiye'ye. Hepsı hükümetin resmi konukları ve binbir rica ile geliyorlar. Hepsı MC'nin davetlisi. Bu heyetler MC'nin son umudu. MC, Türkiye'yi içine soktuğu ekonomik bunalımdan bu yabancı heyetlerle kurtaracağını düşünüyor.

Öte yandan Türk sanayicileri de bu yabancı heyetlerin peşinde. Bu heyetlerin ilgisini kamu projelerinden özel sektör projelerine çekmek istiyorlar. Ve görünen o ki, iki büyük sanayi grubundan Koç Holding İtalyanlarla, Sabancı Holding ise Japonlarla anlaşmış durumdadır...

JAPONLARA SUNULAN TEKLİFLER

Japon Heyeti Ankara'da özellikle MC'nin MSP kanadı tarafından soğuk karşılandı. Japon heyetine en büyük ilgiyi Demirel gösterdi. Zira, kafasındaki "Büyük Türkiye"nin alt yapı ve temel sanayi yatırımlarını Japonlar vasıtasıyla gerçekleştirebileceğini düşünüyordu Demirel. Nitekim Dışişleri Bakanlığında yapılan ilk görüşmelerde niyetin bu olduğu açıkça belli oluyordu.

Dışişleri Bakanlığında yapılan görüşmeleri Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Şükrü Elekdağ başlattı. Şükrü Elekdağ, yaptığı açış konuşmasında, Türkiye'nin Japon sermayesi için çok elverişli olduğunu, demokratik rejimin sermaye için çok elverişli bir ortam yaratıldığını söyledi. Buna karşılık Japon heyeti başkanı Matsuo da, Türkiye ile işbirliği koşullarının bulunduğunu belirtti.

Toplantıda daha sonra şu ilginç konuşmalar geçti:

Necatî Özfırat (DPT Uzun Vadeli Planlar Şubesi) - İşsizlik ve dış ödemeler dengesi Türkiye'nin iki temel sorununu oluşturmaktadır. Türkiye, ihraca-

tını mümkün olduğu kadar artırmak zorundadır. Dış pazarların durumu ve ihracat ürünlerimizin niteliği nedeniyle ihracatımızın bir sınırı vardır. Bu nedenle de, ihracatımızı artırmak için sanayimizin yapısında değişiklik yapmak zorundayız... Türkiye'deki yabancı sermayenin toplam sermaye içindeki payı çok düşüktür. 109 firmadan yalnız biri Japondur. Ancak, yabancı sermayenin ilaç, lastik ve tarım araçları üretimi gibi bazı sektörlerde yüksek paylara sahip olduğu görülmektedir... Türkiye'ye yabancı sermaye girişinde, tekel kurmaması ve yeni teknoloji getirmesi gibi kriterleri dikkate alıyoruz. İhracatımızı artırıcı nitelikteki yabancı sermayeye de öncelik tanıyoruz...

Matsuo (Japon heyetinden) - Demir-çelik ile hidro elektrik yatırımlarına öncelik verildiği bize dağıtılan projelere ilişkin kitapçıktan anlaşılıyor. Bu tahminim doğru mu? Bu yatırımlarınız, ödemeler dengesi açığının ihracatla kapatılmasını amaçlamakta mı?

Necatî Özfırat - Demir-çelik ve hidro elektrik yatırımlarına öncelik verdiğimiz bir gerçek... Demir-çelik endüstrisini geliştirmek zorundayız ama bu, geliştirmek zorunda olduğumuz tek endüstri dalı değil... Hidro elektrik yatırımlarına verilen ağırlık, petrol için ödenen döviz miktarını azaltmayı amaçlamaktadır. Bu sektörlerde de yabancı sermayenin girişi, ödemeler dengemiz sorununa bir bölümüne çözüm getirecektir.

Matsuo - Demir-çelik sektörünü geliştirip, bunun ürünlerini ihraç ederek ödemeler dengesine çözüm getirmeyi amaçlıyorsanız, önünüzde önemli sorunlar var demektir...

Hikmet Çetin (DPT, İktisadi Planlama Dairesi Başkanı) - Bizim amacımız iç talebi karşılamaktır. Demir-çelik ithalatı için önemli ödemeler yapıyoruz. Hızla iç talebi karşılayıp, döviz tasarrufu yapmamız gerekiyor...

Makaramî (Japon Heyetinden) - Sizin için elektrikte 2300 megavat yeterli mi?

Enerji Bakanlığı Temsilcisi - 1800 megavatlık kurulu hidro elektrik gücü mü var. Bu yeterli değil. 10 bin megavata çıkaracağız. Bunun 2500 megavata

inşa halinde. 7500 megavattı da planlanmış durumda.

Makaramî - Petro-kimya sanayiinde durum nedir?

Hikmet Çetin - Birinci petro-kimya dan sonra şimdi ikincisini yapıyoruz... (Enerji Bakanlığı temsilcisinin işaret ve uyarılarından sonra)... üçüncüsüne de 1978 yılında başlayacağız, dış finansman için kaynak arıyoruz.

Sugura (Japon Heyetinden) - Patent ve royalti için fiyatlandırma nasıl?

Necatî Özfırat - Genel olarak dünya fiyatlarından kabul ediyoruz. Uluslararası fiyatları esas alıyoruz...

Sugura - Yabancı sermaye kârından vergi alınıyor mu? Ne kadarının transferine izin veriliyor?

Özfırat - Vergi kesintisinden sonrakı transfer edilebiliyor...

Sugura - Vergi ne kadar?

Özfırat - Kurumlar vergisi yüzde yirmi.

Konuşmalardan da anlaşılacağı gibi MC, Japonlara demir-çelik, petro-kimya ve baraj projelerini sunuyordu.

HERKESİN GÖZÜ MOTOR SANAYİNDE

Japonlara bunlar sunuluyordu ama bütün yabancı heyetler gibi Japonların da gözü motor sanayiinde idi...

Çünkü hidro elektrik, petro-kimya ve demir-çelik gibi projeler Türkiye için çok önemliydi ama, yabancı sermayeyi pek ilgilendirmiyordu bunlar... Zira bu endüstrilerin ürünleri dış pazarlara yönelik değildi ve bütün yabancı heyetler Türkiye'ye dünya pazarlarına yakın, bu pazarlar arasında köprü olacak bir ülke gözleriyle bakıyorlardı... Bu bakımdan bütün heyetlerin en çok ilgisini çeken alan motor sanayii oluyordu. Ve bu nedenle de "Tümosan" projesine büyük bir alaka duyuyorlardı.

"Tümosan" projesi bilindiği gibi, MSP'nin elinde ve galiba bu konuda İtalyanlar epey yol aldılar. MSP'li Sanayi Bakanlığı Tofaş'a tanıdığı ithal izni karşılığında, İtalyan Fiat firmasından "Tümosan"ı finanse etme vaadi aldı. Böylece şu anda "Tümosan" mavi boncuğu İtalyanların elinde.

"Tümosan" konusunda Türkiye'deki

sanayi grupları arasında da çetin bir mücadele var. Ve yine böyle görülüyor ki ilk raundu Koç grubu kazanmış durumda. Çünkü "Tümosan"ı finanse edecek olan İtalyan Fiat'ın Türkiye uzantısı Tofaş, Tofaş'ın önemli bir ortağı ise Koç...

İşte Japon heyetinin MSP tarafından soğuk karşılanmasının altında da bu gerçek yatıyor. MSP artık İtalyanlara angaje olmuş durumda...

JAPONLAR YİNE DE KARARLI

Japonlar da "Tümosan" projesine ulaşamayacaklarının bilincindedir aslında. Ama Japonlar Türkiye konusunda kararlı görünüyorlar... Türkiye'ye gelmeden önce Avusturya'daydılar ve burada daha evvel anlaşmasını yaptıkları demir-çelik projesini tekrar tartışma konusu yaptılar. Tartışmalar uzayınca da anlaşmayı feshetmekten çekinmediler.

Sızan haberlere göre Japonlar, AET ülkelerinde yatırım yapmaktan kesinlikle vazgeçmiş durumdadır. Kararları AET piyasasına Türkiye üzerinden girmek ve Türkiye'yi AET'nin sıçrama tahtası haline getirmek... Bu nedenle Türkiye'deki her teklife ilgi duyuyorlar. Ancak kamu projeleri yerine özel sektör projelerini yeğledikleri de bir başka gerçek. Türkiye'deki en güvenilir ortakları da Sabancı grubu... Sabancı, uzun yıllar yabancı işbirlikçisi lamaktan dolayı yenik düşüğü Koç sermayesine karşı Japonlarla mesafe kazanmak amacında...

TÜRKİYE YENİ BİR EMPERYALİST İŞGALİN EŞİĞİNDE...

Yabancı heyetlerin hikayesi böyle... Bilinmeyen çok şeyin olduğu bir gerçek. Ancak artık açık olan bir gerçek ise, Türkiye'nin yeni bir emperyalist işgalin eşliğinde bulunduğu. Bu gerçeğin bir çok zihinde geçmişin canlandırdığı ise şüphesiz. İster istemez in-san, Abdülhamit dönemini ve 1950'lerin Türkiye'sini anımsıyor. Aslında ege men güçleri kurtarmak için çağırılan yabancı sermaye Türkiye'yi içinden çikamiyacağı çıkmazlara sürüklemişti...

23. CHP KURULTAYI

VAN DEPREMİ FELAKETZEDELERİNE YARDIM ETMEK TÜM SOSYALİSTLERİN GÖREVIDİR

Van ve çevresinde depremde can ve mal kaybına uğramış ailelere, yaralanmış yurttaşlarımıza, **Sosyalist Yarın** adına başsağlığı dilekelerimizi sunar, geçmiş olsun deriz.

Felaket görmüş yurttaşlarımızın yardımına kosmak hepimizin insanlık ve yurttaşlık görevidir. Her gruptan kana gereksinim olduğu bildirilmektedir. Bu çağrıya sağlıklı her yurttaşımız uymalıdır. Depremde her şeylerini kaybetmiş olan yurttaşlarımıza kışlık giysiler ve olanağımız varsa para göndererek hemen yardım etmeliyiz.

Milliyetçiliği tekelinde bulundurmak iddiasında olan hükümetin, bu kez deprem felaketine uğramış yurt-

taşlarımıza ne gibi gerçek yardımlar yapacağını hep birlikte göreceğiz. Bakalım bu yardımlar, geçmiş depremlerin bir türlü sarılanmamış olan yaralarının, günümüze kadar süren ıstırabını unutturacak nitelikte olacak mı? Ama umuda kapılmamalı.

Halkımızla, hele felaket zamanlarında dayanışmak biz sosyalistler için kaçınılmaz bir görevidir. Öncelik de kendi halkımızla dayanışma halinde olmak zorundayız.

Bu görevin sorumluluğunu taşıyan tüm sosyalistlerin, deprem felaketine uğramış olan yurttaşlarımıza, tüm olanakları ile yardım edeceklerine inanıyoruz.

ideolojik mücadele mi koltuk kavgası mı ?

"Bana genel başkanın özel kalem müdürü diyorlar, bundan hiç alınmıyorum. Ecevit gibi bir genel başkana özel kalem müdürlüğü yapmak da benim için bir şereftir."

Kürsüdeki ak saçlı adam bu sözleri söyle söylemez, delege sıralarından hatırı sayılır bir alkış kaptı. Delegeleler, konuşmasına "halimden, tercüme-i halimden bahsedeyim diye söz aldım" cümlesi ile başlayan politikacının bu sözlerinden çok memnun olmuşa benziyorlardı.

Olay, 28 Kasım 1976 pazar günü, Ankara'daki Atatürk Spor Salonunda geçti. CHP'nin 23'üncü Büyük Kurultayı' devam ediyordu. Deniz Baykal ve Turan Güneş gibi iki genel sekreter adayının birbirini izleyen konuşmalarına, günü birlik cevap vermek isteyen Orhan Eyüpoğlu, kürsüde kendisini savunuyor ve CHP genel sekreterinin ne gibi işlerle uğraşan bir genel sekreter olması gerektiğini anlatıyordu.

Orhan Eyüpoğlu'na göre, CHP'ye bir daha Bülent Ecevit gibi genel sekreter gelmezdi. O'nun "her işinde yardımcı olacak, akademik tartışmalara karışmayacak, duvarlara boya çizecek, mitinglerde kürsü kuracak" kişilere ihtiyaç vardı.

Eyüpoğlu, CHP bünyesinde aylardan beri süren "Nasıl bir yönetim kurulu?" sorusuna da, "Birbiri ile uyum içinde çalışacak arkadaşlara ihtiyaç vardır." cevabını verdikten sonra, kürsüden inerken Ecevit'in yerinden fırladığı görüldü. Ecevit, genel sekreterinin eline sarıldı, O'nu içtenlikle kutladı.

Bu hareket, Ecevit'in genel sekreterinin eline sarıldı, O'nu içtenlikle kutladı.

KAVGANIN ANLAMI

CHP içindeki kavganın ne kavgası olduğu, günlerce önceden belli olmuştu.

Tarsus mitinginde üç defa tekrarlayarak tarafsız kalacağını söyleyen Ecevit, "CHP'nin içinde bir doğrultu tartışması yoktur," demişti. Muhalefet li-

deri Deniz Baykal'a göre de, "CHP içinde en ufak bir ideolojik tartışma yok"tu. Yapılan bir "hizmet yarıştı". Turan Güneş ise tavrını daha belirgin çizgilerle ortaya koymuş, "CHP sosyalist bir parti değildir. Atatürkçüdür." demişti. Prof. Güneş, doğrultu mücadelesi olması halinde hiziplerden birinin partiyi terk etmesi gerektiğini de söylüyordu. Güneş, CHP içindeki kavgayı -galiba en gerçekçi teşhisle- basit bir koltuk kavgası olarak nitelendirmişti.

SOL MUHALEFET

CHP içinde -olduğundan söz edilen- sol muhalefetin ise ne yaptığı pek belli değildi. Solcu olduğunu söyleyen Aydın Milletvekili Şükrü Koç, Kurultay öncesi bir dergiye verdiği demeçte, "Deniz Baykal, sol muhalefeti temsil etmiyor," dedi. Baykal ise, esasen böyle bir iddiası olmadığını açıklıyordu. İzmir Milletvekili Süleyman Genç de Baykal'ın sol muhalefeti temsil etmediği yargısında Şükrü Koç'la birleşiyordu. Genç yalnız bir noktada Koç'tan ayrılıyor ve "Baykal'ın CHP için hiç değilse, utanılmayacak bir genel sekreter olacağını" savunuyordu. Genç sol adına değil, utanmamak adına Baykal'ı destekledi. "Solcu" Şükrü Koç ise, aylardan değil yıllardan beri eleştirdiği genel merkeze karşı çıkmadı, son anda 180 derece çark yaparak, genel merkez saflarında yer aldı.

CHP içinde olup biten her şey, önce hizip başlarının, sonra basının vardığı bir yargıyı doğruluyordu:

"CHP içinde ideolojik mücadele yoktur, koltuk kavgası vardır."

ECEVİT İŞBAŞINDA

Kurultayın ilk gününde, Ecevit, ya bu partideki görevinin ne olduğunu anlatmak ya da tarafsızlığını simgelemek için 4 saat süren Kurultay Başkanlığı seçimini bizzat yönetti. Baykal ekibinin hiç de küçümsenmeyecek bir güçte olduğu, bu oylama sırasında ortaya çıktı. Delegeleler arasından Baykal'ın adayına 567'ye 480 oy çıktı. Gençlik kolu, parti meclisi ve parlamento üye-

lerinin oyları da sayılınca Baykal ilk raundu, 749'a karşı 615'le kaybetti. Oysa CHP genel merkezi, Baykal'ın alabileceği en fazla oyu 350 olarak hesaplamıştı.

Gerek genel merkez takımı, gerek Baykalcılar, illerden gelen delegelelerin robot gibi hareket etmeyeceklerini, hiç bir tarafın "tulmuş" oy kazanamayacağını, illerin toplu değil, kişi kişi değişik oylar kullanacaklarını söylüyorlardı. Bu tahmin, İstanbul hariç doğru çıktı. Tarafların güçlü oldukları iller vardı ama, oylar genellikle bölünüyordu.

İstanbul bunun tek istisnası idi. İstanbul'un 96 delegesinin 55'i genel merkezin adayına oy verdi. İstanbul delegelelerinin en önünde Prof. Besim Üstünel oturuyordu. Üstünel, Türkiye Gazeteciler Sendikası kongresinde yaptığı konuşma ile gazetecilerin özel ilgisini çekmiş bir politikacı idi. Üstünel, TGS kongresinde "Seçim sisteminde yapılacak bir değişiklik ile, aşırı uçların parlamentoda temsil edilmesinin önlenilebileceğini ve önlenmesi gerektiğini" savunmuştu.

Oylama sırasında ilgi çekici olaylar da geçti. Örneğin, Ankara'nın ileriği Belediye Başkanı Vedat Dalokay, oyunu muhalefetin adayına verince yuhalandı. Ecevit, "CHP Kurultayında hiç bir partiliyi yuhalamam" diye bağırdı ama, yuhalıyanların, göğüslerinde "görevli" kokardı taşıyan CHP gençlik kolu üyeleri olduğunu herhalde o telaş içinde görememiş olacaktır.

Delegelik kokartını takmamış bir delegenin, "sahte delege" diye CHP'li gençler tarafından dövülmesi olayını resimlemek isteyen gazetecilere aynı gençlerin saldırmaya kalkması, CHP'nin "Demokratik Kurultay"ının tuzu biberi sayılması ve fazla gözde büyütülmemeliydi. Gazeteciler, CHP gençlik kurultayında genel merkeze karşı olanları "Vurun Komünistlere" naralarını ile dövülüp dışarı atıldıklarını görürken, bu olayları "ahval-i adîye"den saydılar.

SÖZ DÜELLOSU

Kurultayın ikinci günü "ağır top-

lar"ın söz düellosu sergilendi. Baykal, CHP içindeki tartışmanın "yeni bir sosyalist ideolojik hareketi ile hiçbir ilgisi olmadığını" özellikle vurguladı. Konuşmasını yaparken gene "Osmanlı Bankası" temposu duyuldu. Bu tempoyu durdurmak isteyen Ankara Milletvekili Osman Ceren, CHP'li gençlerin yumruklarından nasibini aldı. O Osman Ceren ki, daha iki gün önce Millet Meclisi kulisinde, "ne kadar iyi niyetli olduğumu" şu sözlerle açıklıyordu:

"Ben zenginim. Çok zenginim. Solcu olabilir miyim? Ama bakın, Deniz Baykal'ı destekliyorum."

Güneş, genel sekreterliğe neden aday olduğunu anlatırken, parti içinde hiçbir görüş ayrılığı olmadığını, tarafların birbirlerinde olmayan kusurlarını arayıp bulduklarını anlatıyordu. Güneş, "CHP gemisinin yelkenine rüzgar dolmuştur. İktidara geliyoruz. Yeter ki, elimizdeki bıçaklarla bu yelkeni kesme yelim." diyordu. Güneş, CHP'lilere daha önce yapılan AP kongresinden ders alınması gerektiğini de söyledi.

Eyüpoğlu, Baykal ve Güneş'in konuşmalarından sonra söz aldığı anda vakit ilerlemiş, dinleyiciler salonu terk etmişlerdi. Ama delegelelerden gene istediği alkışı buldu. Eyüpoğlu'nu, aynı delegelelerin alkışları arasında, CHP'nin "okus pokus" uzmanı Ali Topuz izledi. Alkışlayan delegeleler gene belli ve çoğunlukta idiler.

Hizip liderlerinin parti içi çekişmesinin ideolojik hiçbir yönü olmadığını vurguladıkları, tarafların birbirini işbirlikçi sermayenin adamı olmakla suçladıkları, CHP genel başkanının, tarafsızlık görüntüsü içinde, eski genel merkez takımından yana ağırlık koyduğu, basının "yeni bir şey yok" cümlesi ile özetlediği CHP Kurultayında merak edilecek tek konu kalmıştı: Genel sekreterin kim olacağı?

Bunun da ne kadar önemli olduğunu, halkçılığını "Zurna çalan adam, halktan kopmamış adamdır" diye özetleyen Turan Güneş açıklıyordu:

"Ne olacak yani? Hangimiz seçilsek, sayın genel başkanın emrinde, önümüzdeki seçimleri kazanmak için çalışacağız..."

DÜNYADA YARIN

Lübnan iç savaşın gerçek yüzü

Yirmi aydır süre gelen Lübnan iç savaşı, bugün kan ve ateş içinde devam ederken, insanlık dışı bir diziyoları beraberinde getirdi. Geçen sürenin son bilançosu: 60.000 ölü, 200.000 yaralı... Lübnan'ın toplam nüfusunun üç milyona yakın olduğu göz önüne alınırsa, bu savaşın her yüz kişiden birini etkilediği görülüyor.

Lübnan iç savaşını doğuran etkenler, son derece çeşitli ve karmaşıktır. Ülkenin sosyo-ekonomik, siyasal ve etnik yapısından, Filistin sorununa ve emperyalizmin Orta-Doğu üzerinde uyguladığı planlara dek geniş bir alanı kapsar.

1967'de ülkedeki Filistin mültecilerinin mücadeleye başlamaları ile beraber, sermaye için bir gizlenme yeri ve turist cenneti olan Lübnan'da her şey tersyüz oldu. Ve o günden beride Lübnan, Arap emirlerinin sermayelerinin yatırıldığı güvenilir bir yer olmaktan çıktı.

DİNSEL ÇATIŞMA MI ?

Lübnan'ın sosyal yapısına bakıldığında, halkın değişik etnik gruplardan ve dinsel topluluklardan oluştuğu görülür. Ayrı dinlere mensup toplulukların mevcudiyeti, Lübnan tarihinde bazı olaylarında nedeni olmuştur.

Lübnan'da ilk büyük "dinsel çatışma" 1860 yılında Maruni Hristiyanlarla, Dürzi Müslümanlar arasında patlak vermişti. 1858'de Maruni'ler ülkede egemen feodal düzene karşı bir hareket başlatmışlardı. Demokratik devrim sürecinde gelişen bu harekete, sınıfsal niteliğini çarpıtma amacı ile, egemen güçler, emperyalist güçlerin yardımına başvurdular. Böylece 11. Napolyon'un birlikleri Lübnan'a çıktı. Fransız birliklerinin müdahalesi çatışmayı durdururken; Fransızlar Marunilerin, buna karşılık İngilizler de Dürzilerin dostluğunu kazandılar.

1. Dünya savaşı Lübnan için bir dönüm noktası oldu. Araplar Osmanlı yönetiminden kurtulmak umutları içinde, Fransız ve İngilizlere güveniyorlardı. Fakat Osmanlılar savaş sonunda ayrılarak, Araplar üzerinden egemenliklerini fiilen kaldırdılar: Arap topraklarında Fransızlar ve İngilizler arasında paylaşıldı. Böylece Arapların bağımsızlık özlemleride ortadan kalktı. Lübnan'ı ele geçiren Fransızlar, çıkarlarını devam ettirmek için ülke içi çatışmaları kızıştırıyor ve meşrulaştırıyorlardı.

1943 yılında Lübnan "bağımsızlığı"na (İngiliz himayesinde) kavuştu. Fransız askerleri ülkeyi terkettiler. Anayasasız bir süreçte parlamento ve ülkenin yönetimi dinsel gruplar arasında dağı

tıldı. (1) Politik sistemin temeli mezhep gruplarına dayanıyordu.

1952 yılında sistemin işlediğinin garantisi olan Maruni lider Bişare El-Hurinin düşürülüşü ve daha sonra yabancı güçlerle bütünleşmiş olan Hristiyanların anti-emperyalist kitlelere karşı yönelttikleri baskı sonucunda 1958 iç savaşı patlak verdi.

Bütün bu geçmiş olaylar, her ne kadar dinsel gruplar arasında bir çatışma görünümüne sahipseler de, gerçek başka dir. Lübnan aslında hem dün ve hemde bugün sınıf mücadelelerinin etkileriyle karşı karşıyadır.

Lübnan'da tutucu kampı oluşturan Maruniler iki burjuva partisi etrafında bütünleşmişlerdir. Bunlardan birincisi, yarı-faşist bir ideolojiye ve dinsel bir yapıya sahip bulunan Falanjiş Partisi ki bu parti komprador burjuvaziye dayanmakta ve Amerikan emperyalizmi tarafından desteklenmektedir-, diğeri ise Kamil Şamun'un lideri olduğu ve İngiliz emperyalizmi tarafından güdümlenen Ulusal Liberal Parti dir.

Lübnan'da çoğunlukta Müslümanların oluşturduğu ve son iç savaşta Filistinlilerle beraber hareket eden ilerici kesim ise çok bölünmüş bir yapıya sahiptir. Ancak bu yapı içinde Dürzi Kemal Canpolat'ın başkanlığındaki ilerici Müslüman partilerin en etkinidir.

İlerici Sosyalist Partinin yanında, Stalinist çizgideki resmi Komünist Partisi ve Lübnan Komünist Eylem Örgütü de ilerici cephenin diğer siyasi güçlerinin başlıcalarındandır.

FİLİSTİN SORUNU VE LÜBNAN

Filistin sorunu: "Orta-Doğu bunalımı" diye adlandırılan Arap-İsrail çatışmasında temel neden olduğu gibi, Lübnan iç savaşında da esas nedenlerden biri olmuştur.

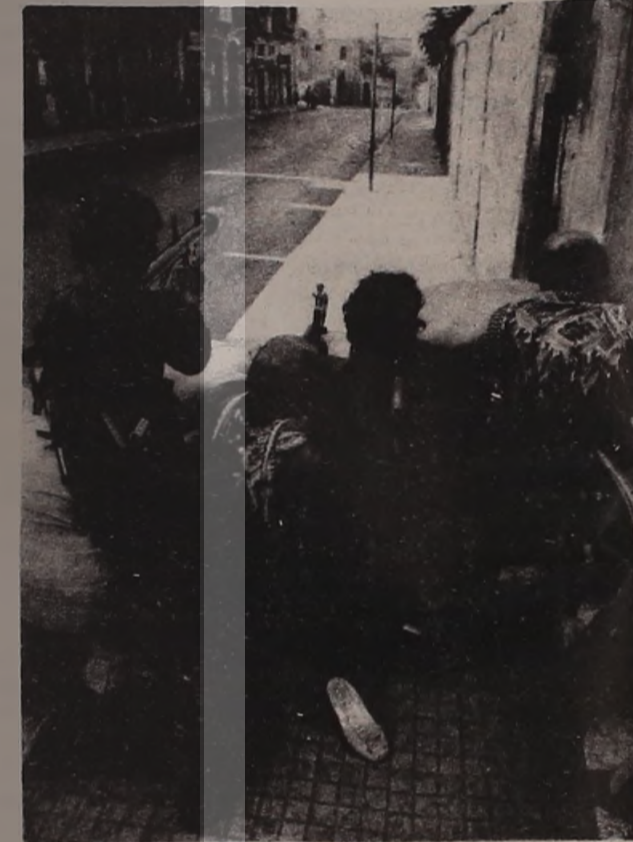
Lübnan'lı Hristiyanlar (özellikle bunların etkin ve örgütlü bölümünü oluşturan Maruniler), 1963 den sonra Filistinlilerin Lübnan'da üstlenmelerine karşı çıktılar. Zira, böyle bir nedenle İsrail'le çatışmaya hiç niyetleri yoktu.

Maruni Hristiyanların Filistin sorununa karşı bu olumsuz tavırlarına karşılık, Lübnanlı ilerici Müslümanlar, Filis-

(1) Bu yetkililer ve Parlamento düzeni şu şekilde ayrımlandı: Cumhurbaşkanı ve genelkurmay başkanı Hristiyanlara, Başbakanlık görevi Sünni Müslümanlara, meclis başkanlığı ise Şii Müslümanlara verildi. Son iç savaştan önce parlamentonun durumu şöyle idi: 30 Maruni (Hristiyan), 20 Sünni (Müslüman), 19 Şii (Müslüman) 11 Rum Ortadoks, 6 Rum Katolik, 6 Dürzi, 4 Ermeni Ortadoks, 1 Ermeni Katolik, 1 Protestan.

BEYRUT : Kıyıda yaz eğlenceleri

BEYRUT : Barikatlarda savaş

tinlileri desteklediler. Bu durum Marunileri Filistinlilere karşı daha da olumsuz davranmaya yöneltti. Siyasi alandaki etkinliklerinden de yararlanarak, Lübnan ordusunu 1969'da Filistin gerillalarına karşı harekete geçirdiler.

Lübnan'da 1969'da patlak veren olay Kahire Anlaşmasıyla sonuçlandırılırken, Filistinliler başka bir Arap ülkesinden korkunç bir darbe yediler. Bu ülke Ürdü'dü.

1967 Arap-İsrail savaşında, İsrail topraklarını genişletirken, Filistinliler

de Arap devletlerine sığınıyorlardı. İşte bu arada daha önce mülteci olarak Ürdüne yerleşmiş Filistinlilere yenileri de eklendi. Üstelik İsrail'in bu "zafiri" Filistin halkını Arap bürokratlarına kulluktan kurtardı. Ve kendi kurtuluşları için devrimci mücadeleye girmelerini sağladı.

Filistinliler direnmelelerini örgütlü bir şekilde Ürdündeki üstlerinden yönlendirirlerken, Ürdün halkında krallık rejimine karşı bilinçlendiriyorlardı. Tahtının tehlikeye girdiğini gören Kral Hüseyin 1970 Eylül ayında korkunç darbeyi vurdu. Binlerce Filistinli öldürülürken, Filistin örgütleri ülke dışına atıldılar. Gerilla birliklerinin çoğu Lübnana, bir bölümü de Suriyeye geçmek zorunda kaldılar.

Bütün bu olaylardan sonra, Lübnana yerleşen Filistinliler burada güçler dengelerinin bozulmasına neden oldular.

Filistinlilerle, Lübnandaki ilerici güçler ve partiler arasında kurulan güç birliği, Lübnan komprador burjuvazisinin ve özellikle de Marunilerin ekonomik ve siyasal etkinliklerini tehlikeye düşürmeye başladı. Bu arada bu güçbirliği sayesinde daha da güçlenen Filistin direnme hareketi, Ürdün ve dışer Arap rejimleri ile, İsrail ve ABD'yi de endişeye sevketti.

1970'de burjuvazinin temsilcisi olan Franjiye, Başbakan Salam (Sünni) ile anlaşığı ve ülke içi huzursuzluklara son vermek bahanesiyle Filistin direnme hareketine karşı orduyu harekete geçirdi. Ordunun hareketi aynı zamanda ülkedeki devrimcileri de hedef alıyordu.

Olaylar bu yönde gelişirken, 1973 yılında siyonist komandolar, Beyrut'ta Filistin direnme hareketi liderlerinden uçunü katlettiler. Bunun üzerine "Filistin Direnme Örgütü" bir gösteri düzenledi. Bu gösteriye 250 bin kişi katıldı. Bu gösteriler aslında devlete hükümete karşı bir nitelik taşıyorlardı ve devlet başkanı Franjiye, bu tepkilere karşı bazı kesin ve otoriter önlemler almak zorunda kaldı.

BUGÜN LÜBNAN « ARAP BARIŞ GÜCÜ » ADI ALTINDAKİ SURİYE ASKERİ BİRLİKLERİ TARAFINDAN İŞGAL EDİLMİŞ DURUMDA

1973'te Lübnan orduları, tekrar Filistin direnme hareketine karşı daha geniş çapta bir harekete giriştiler. Ancak bu hareket, büyük başarılar elde edemedi. Çünkü artık, Filistin direnme hareketi Lübnan'da çoğunluğu oluşturan müslüman kitlelerinde desteğine kavuşmuştu.

1973 yılında Lübnan'da patlak veren bu olaylar, diğer Arap devletlerinin araya girmesiyle imzalanan "Melkart Anlaşması" vasıtasıyla geçici bir süre için donduruldu. Bu anlaşmaya göre: Filistin mülteci kamplarındaki ağır silahların miktarının azaltılması kararlaştırılıyordu.

Fakat anlaşmadaki bu hükümlerin hiç birisi uygulanmadı. Çünkü ne halihazır ilişkiler ve ne de Lübnan hükümetinin gücü bunları uygulattırabilecek nitelikteydi.

Franjiye bunun üzerine taktiklerini değiştirdi ve bu amaçla reformistlerle işbirliğine gitti. 1973 Mayısından sonra Canpolat'ı (Dürzi lideri) hükümete da-

hil etti. Franjiye aynı zamanda, Falanjist parti militanlarını yetiştirme çabalarına girişti. Filistin direnme hareketine karşı ağırlık koyabilmek için, yarı-askeri "Lübnan Direnme" hareketini geliştirdi. Bu ordu giderek güçlenmeye ve insan katliamlarına başladı. Bütün bunlar düzeni korumak ve yeniden restore etmek amacıyla yürütülüyordu.

1975 KANA BULANAN LÜBNAN

1975 yılında olaylar hızla gelişti.

ABD emperyalizminin amacı, Arap-İsrail çatışmasında bir kilit nokta elde tutabilmek için Lübnan'da komprador burjuvazinin temsilcileri olan Falanjistleri mutlak hakim kılmaktır. Bu ise ancak Filistin direnme hareketini Lübnan topraklarında boğmakla mümkün hale getirilebilirdi. Zira, bu işin başarılması, aynı zamanda Lübnandaki anti-amerikancı ilerici unsurlarında yok edilmesi demekti. ABD'nin bu hedeflere dayalı desteğini de alan Falanjist lider Pier Gamayel, uzlaşmacı ve "arkadaşça" dilini bırakarak, Filistin direnme hareketine karşı kesin tavır aldığını açıkladı.

Durumun ağırlığı, Lübnan'ın güneyinde bulunan "Saida" kentindeki balıkçılar, ayaklanması ile daha da arttı. Saida kentindeki balıkçılar, balık endüstrisindeki kapitalist tekellere karşı direnişe geçtiler. ABD emperyalizmi ile Lübnan burjuvazisinin çöküşün çıkarları nedeniyle, bu direnişe karşı Falanjistlerin kontrolünde bulunan Lübnan ordusu harekete geçirildi. Amaç hem düzeni korumak ve hemde Filistinlilerle, hristiyanlar arasındaki çatışmayı kısır kılarak Filistin Direnme hareketini boğmaktır.

Ordu korkunç bir terör uygulayarak Saida kentine girdi. Saida kentinde toplu katliamlara girişti. Bunun üzerine tüm kent halkı ayaklandı. Kentin her yerinde barikatlar kuruldu. Yakında bulunan Filistin mülteci kampındaki Filistin direnme örgütünün militanları da ayaklanma ile birleşerek kent halkının yanında yer aldı...

Bu ayaklanma, öte yandan, Lübnan'daki olaylara ve bu olayların nedenine netlik kazandırıyor. Bu ayaklanma gösteriyordu ki Lübnan olayları, müslümanlar ile hristiyanlar arasındaki dinsel bir çatışma değildir. Lübnan olayları Amerikan emperyalizmi ile onun aracı durumunda bulunan Falanjistlerle, tüm anti-emperyalist ve bağımsızlığı

güçlerin mücadelesidir. Emperyalizm ve siyonizmin amacı Lübnan'da çıkartılacak bir iç savaşla "Filistin Kurtuluş Örgütü"nü gücünü eritmek ve kendisine bağımlı bir düzeni bu ülkede kalımlı kılmaktır...

SURİYE'NİN YERİ ?
MOSKOVA'NIN TUTUMU ?

Saida ayaklanması ve buradan çıkarak gelişen iç savaşın anti-emperyalist cephesinde Suriye'de başlangıçta Filistin Kurtuluş Örgütü'nü askeri bakımdan açıkça destekleyerek yer alıyordu. Hatta okadar ki, iç savaşın kısa bir süreye için durdurulabilmesi ancak ABD ile Suriye arasındaki bir uzlaşma ile mümkün oluyordu...

1975 sonlarında Suriye ile ABD arasındaki uzlaşma ile sağlanan ateşkesin ömrü çok kısa sürdü... Lübnan 1976 yılına yoğunluğu giderek artan çatışmalarla girdi.

Çatışmalar olanca hızıyla devam ederken, Ocak ayı sonunda ABD Dışişleri Bakanı Kissinger Moskova'ya gitti. Burada açıkça, ABD emperyalizmi ile Kremlin bürokratları arasında Ortadoğu ile ilgili bir anlaşmaya varıldı. Akabinde, Suriye'de bulunan "Filistin Kurtuluş Ordusu" Lübnan'a girdi. Bu ordu görünüşte "Filistin Kurtuluş Örgütü"ne bağlıydı. Fakat gerçekte, Suriye ordusunun beşinci kolu durumundaydı.

"Filistin Kurtuluş Ordusu"nun Lübnan'a girmesiyle birlikte çok taraflı bir anlaşma da 14 Şubat günü imzalandı.

Bu anlaşmanın önemli hükümleri şunlardı:

- Suriye, Filistin Kurtuluş Ordusu vasıtasıyla müslümanların elde ettikleri noktalardan geri çekilmesini sağlayacaktır. Barikatlar yıkılacak, katliamlar duracak ve Suriye Lübnan'ın yeniden inşasına ve gelişmesine yardımcı olacaktır.

- Lübnan'da güçlü bir devletin kurulması amacıyla, politik bir reform yapılacaktır.

- Suriye, Filistin Kurtuluş Ordusu ve El-Saika aracılığıyla tüm Filistin örgütünü kapsayan bir federasyon biçiminde olacaktır. Suriye burada bir diplomatik bağlayıcı rolünde bulunacak ve bu hükümet İsrail'in Ürdün nehri işgaline son vermesi konusunda görüşmeleri başlatacaktır.

Bütün bunlar Lübnan iç savaşını engelleyici ve çözüme götürücü yollar değildi. Nitekim siyasi düzeye çeşitli görüşmeler yürütülürken, çatışmalarda günden güne yoğunlaşmaya başladı. Bunun yanında siyasi çalkantılar ve hükümet bunalımları da birbirini takip ediyordu...

Ordunun bir bölümünün Ahmet el Hatip yönetiminde ayaklanma girişimi sonunda "Lübnan Arap Ordusu"nun kurulmasına kadar gitti ve bu yeni ordu da iç savaşta sağcı güçlere karşı çarpışmaya koyuldu... Ve 25 Mart 1976 günü Cumhurbaşkanlığı sarayı bombalandı.

Nisan'ın 13'üne gelindiğinde iç savaşın bir yılı da dolmuş oluyordu. Bir laço korkunçtu: 26 bin ölü; 182 bin yaralı; 40 milyar Lübnan liralık maddi zarar....

Bu arada "Filistin Kurtuluş Örgütü" lideri Yaser Arafat, "Filistin Kurtuluş Ordusu"nun Filistin direnme hareketi ile hiç bir ilgisi bulunmadığını dünyaya açıklıyordu.

Nitekim tam bu sıralarda Suriye güdümündeki "Filistin Kurtuluş Ordusu"

tekrar Lübnan'a girdi ve "Filistin Kurtuluş Örgütü"ne bağlı gerillalara karşı çarpışmaya başladı. Suriyenin kimden yana olduğu, 1 Haziran 1976 da Lübnan'a resmi askerlerini de sokmasıyla iyice açıklık kazandı.

Lübnan ilerici güçlerini ve Filistin direnme hareketini hedef alan bu girişim, sözde, Arap devletleri tarafından tepki ile karşılandı. Çünkü, olaylar öyle bir aşamada geliyordu ki, bütün dünyanın gözü önünde korkunç katliamlar ve kuşatmalar sürüp gidiyordu.

Olanlara karşılık Arap devletlerinin yöneticileri kendi çıkarlarını ön planda tutuyorlardı. Ancak, Filistinliler, Kral Hüseyin'in gerçekleştirdiği 1970 "Kara Eylül" katliamından sonra, daha korkunç bir katliama kalkacaklardı... Evet, Tel Za'tar mülteci kampı, 54 günlük direnme sonunda; kadınların, çocukların ve hastaların öldürülmesine şahit olacaktı.

Oysa Suriye, sözde bölünmeyi önleyecek, iç savaşını durduracak ve din farkı gözetmeksizin Lübnan'ın kardeşlerini savunmak üzere müdahalede bulunduğunu ileri sürecekti. Ve Pravda

gazetesi 6 Haziranda, Suriye ordusu, kardeş kanı dökülmesini önlemek için Lübnan'a girdi diyecekti. "Şu bir gerçek ki bütün dünya ve Arap devletleri, Lübnan'da olup bitenlere seyirci kalmaktan öteye bir çaba gösterememişlerdi..."

HALEN LÜBNAN SURİYE'NİN İŞGALİ ALTINDA

Lübnan'da çarpışmalar hala devam ediyor. Ancak yoğunluklarının azaldığı ve Lübnandaki iç savaş görünümünün sona erdiği de bir gerçek. Çünkü bugün Lübnan, "Arap Barış Gücü" adı altında gizlenmeye çalışan Suriye askeri birliklerinin işgali altında. Suriye'nin Lübnan'da, 30-35 bin civarında askeri 300 adet te Sovyet yapısı tankı var. Ancak bütün bunlar Lübnan'ın bağımsızlığı ve ilerici güçlerin iktidarı için umut kırıcı değil... Çünkü tüm Lübnan halkı ve onların cefakar destekçisi Filistinliler, kimin düşman, kimin dost olduğunu iyice öğrendiler ve yine onlar iki yıl süren bir iç savaş pratiği de yaşadılar... Bağımsız ve demokratik Lübnan için umutlu olmamak, bu yüzden imkansız işte.

ÇKP, « MAO ZEDUNG DÜŞÜNÇESİ » ne hala « SIMSIKI BAĞLI » mi ?

Çin'in ekonomik kalkınma için yabancı teknoloji ve araç - gereç alacağı açıklandı

• BU AÇIKLAMA: ÇİN'DE YÖNETİCİ KADROLARDAKİ DEĞİŞİKLİKTEN SONRA; ÜLKENİN EKONOMİ POLİTİKASINDA ÖNEMLİ BİR DEĞİŞİKLİK BELİRTİSİ OLARAK YORUMLANIYOR

HONG KONG — Ekonomik politikasında önemli bir değişikliğin işaretini veren Çin Halk Cumhuriyeti, yabancı teknoloji ve yabancı araç - gereç almaya başlayacağını açıklamıştır. Komünist Partisi organı «Halkın Günü» Çin'in gelişmesinde ve ekonomik alanda kendine yeterli duruma gelmesinde yabancı teknolojinin büyük yardımı olduğunu hatırlatmaktadır.

Halk Sanayi Bakanlığınca hazırlanan yanda, geçmişte parti liderlerinden bazıların yabancı teknoloji ve araç - gereç ithaline karşı koydukları, bunun yabancılar el açmak ve körlü körüne esir olmak anlamına geldiğini söyledikleri belirtilmekte, bu görüşün özellikle, Mao'nun eşi Chiang Ching ve birlikte tasfiye edilen Şanghay dörtlüsü tarafından savunulduğu ifade edilmektedir.

Yeni Çin Haber Ajansı tarafından da yayımlanan yazıda, «Kendi kendine yeter olma, bir kapalı kapı siyaseti demek değildir. İleri ülkelerin gelişmiş teknolojilerinden faydalanabiliriz denmektedir.»

Yeni şöyle devam etmektedir: «Bayan Mao ve arkadaşları, ülke kalkınması için gerekli ileri teknolojinin planlı bir çerçevede ülkeye sokulması çabalarını bilerek öncüler ve komprador feodalizm diye amacından sapmışlardır.»

Bayan Mao ve yandaşlarının, tasfiye edilmeden önce belli başlı hedefleri, eski Başbakan Yarımcaı Teng Hsiao Ping idi. Teng bir kaç yıl önce dışardan fabrika tesisleri ithalini başlatan programın baş mimarı idi. (a.a.)

CUMHURİYET, 24 Kasım 1976

ECEVİT'İN EN SON, EN UZUN ŞİİRİ:

Yeni CHP Programı

İnsanları sevmek insan olmanın temel koşulu. Eşitlik, hürriyet, demokrasi gibi kavramların tutsağı olmakta kişiye ancak onur kazandırır. Ancak insanları sevmek, eşitliğe, özgürlüğe, demokrasiye tutsak olmak tek başına hiç bir şey ifade etmez. Marifet, eğer insanları seviyorsak, eşitlik, özgürlük ve demokrasinin aşığı isen, bunlar için mücadele etmelisin. Eğer bu güce sahipsen, o zaman büyük bir sorumluluk yükleniyorsun demektir. Bu sorumluluk ise ayakların vere basmasını gerektirir. Yine bu sorumluluk, uğrunda mücadele ettiğin kavramların oturduğu maddi temelleri iyi kavramayı, bilmeyi gerektirir. Ayağın, iste ancak o zaman vere basar. Yoksa kavramlar soyut kalır. Yani kavram olmaktan çıkar. Zira kavramlar bizzat kendileri somutun ifadesidirler. Eğer bunu beceremiyorsan, o zaman sorumlulukta kaçman gerekir. Çünkü kimsenin olmadığı gibi, sende kitleleri soyutlar peşinde kosturarak yeni acılar içine sokmaya ve kavramlara olan inancını yıkmaya hakkın yoktur.

Hele Türkiye'de yaşıyorsan sorumluluğun daha da büyüktür. Türkiye'deki kitleler bu kavramların pesinde çok koşmuştur. DP'de özgürlük, eşitlik, demokrasi vaatlemiştir. İse getirdiği ise ortadadır. Bugün AP, CGP, MHP gibi partiler de bu kavramlara karşı değillerdir. Koç'a sorduğu zaman, "Onunda bu kavramlara en az senin kadar saygılı olduğunu görürsün. Türkiye halkı bunları yaşamıştır, yaşamaktadır. Özgürlük, eşitlik, demokrasi vaat ettiği için yürekten desteklediği siyasi hareketler onu hep hayal kırıklıklarına uğratmıştır. Demokrasi, özgürlük, eşitlik adına ona baskıyı, sömürüyü, tutsaklığı vermiştir. Ne yazık ki, hep o kavramları kullanarak. Sonunda Türkiye halkı bu kavramlara edela yabancılaşmış, onları dışlar hale gelmiştir. Şimdi yine bu kavramlarla, yine bu kavramları yadsıyacak bir noktaya getirilmesi en azından insanlık suçudur.

Bu nedenle, bu kavramlar için yola çıktığını söyleyen siyasi hareket her şeyden önce bu kavramları tanımlamak zorundadır. "Özgürlük insan kişiliğinin düşüncesinin ve kavrayışının, insan yetenekleri ve yaratıcılığının engelsiz ve sürekli gelişebilmesi için başta gelen koşuldur. Özgürlük, her türlü baskıdan ve engelden kurtarılmalıdır." (CHP Programı shf. 24) demekle özgürlük tanımlanamaz. Acaba bu baskılar nedir. Toplumun hangi sınıflarından kaynaklanmaktadır, bu baskıların olmasına yol açan ilişkiler bütünü nedir?, gibi sorulara cevap vermeden özgürlük tanımlanamaz. Olumlu ancak olumsuzla birlikte kavranabilir.

"(Özgürlük) ler, haklar, olanaklar ve siyasal etkinlik bakımından insanlar arasında hiçbir ayırım, ayrıcalık bulunmamalıdır" (CHP Programı shf. 25) demek iyi bir şeydir. İyi bir şeydir. de; böyle bir ayırım var mıdır, varsa kimlerle kimler arasında, böyle bir ayırımı ortaya çıkaran nesnel ve öznel unsurlar nelerdir? . . . bunlar cevaplandırılmadan eşitlik tanımlanamaz.

"Emek bir üstün değerdir ve sağlıklı toplumda o başlıbaşına saygınlık nedenidir" (CHP Programı, shf. 29) biçimindeki bir ifade'de eğer bu cümlelerin sonuna "çünkü" ile başlayan bir gerekçe eklenmezse havada kalır. Ve oradan giderek, "Özel kesim. . . girişime ve yapıcı gücüyle toplumun gelişmesine ve gönencine katkıda bulunabilecektir." (CHP Programı, shf. 196) gibi vargılara da varılır. Evet emek en yüce değerdir. Ama emeğin sömürüldüğü bir düzende, emeğin yüce değer olması falan sözde kalır. Emeğin sömürülmesine yol açan olgu ise üretim araçlarının özel mülkiyetine sahip olanlar, en yüce değer olan emeğin yarattığı ürün'ün bir kısmına el koyarlar. Kâr'ın kaynağı budur. Bu işi yapanlara da "özel kesim" denir. Özel kesim var oldukça da sömürü ortadan kalkmaz. Emek en yüce değer olmaz.

Türkiye'ye saygı duymak, onu horlamamak her Türk vatandaşının sorumluluğudur. Ama buradan giderek gerçekleri söylememekte o derece de sorumsuzluktur. CHP programında Türkiye için uygun görülen "Gelişme sürecindeki ülke" kavramı sorumluluğun sorumsuzluğa dönüşmesinin en tipik örneğidir. Bir vandan "Kapitalist yoldan gelişmiş ülkelere o yoldan erişebilme olanağı kalmamıştır" (CHP Programı, shf. 11) de, öte vandan da "Türkiye'yi" gelişme sürecinde bir ülke" diye tanımlar. Eğer bir ülke gelişmiş ülkelere yetişmesi olanaksız bir durumda ise, gelişme sürecinde değil demektir. Çünkü gelişmenin bizzat tanımı gelişmiş ülkelerdir. Bunun dışında bir ölçü yoktur. Oysa Türkiye'nin gelişmiş ülkelerle arasındaki mesafe her geçen gün artmaktadır. Öyle ise Türkiye, gelişme sürecinde falan değildir. Olsa, olsa geri bırakılmış, "gelişmemiş" bir ülkedir Türkiye.

Ekonomi sosyal bilimlerin anasıdır. Ekonomi bilmiyorsan, öbür sosyal bilimlerde özümseyemezsin. Ve eğer ekonomi bilmiyorsan bir vandan kalkınmanın tek yolu sanayileşmektir" (CHP Programı, shf. 64, vd.) dersin, öte vandan da "yapılması gereken şey tüketimi kısmak değil, aksine, tüketimi yükseltmektir." (CHP Programı, shf. 42) diye kestirip atarsın. "Tüketimi yavaş, çok ve sağlıklı. . ." (CHP Programı, shf. 41) hale getirmek için ve sanayileşebilmek için yapılacak iş, ilk başta tüketimi kısmaktır. Eğer böylece, temel sanayileri kurmak için gerekli fonlar sağlanabilir. Ve ancak temel sanayiler kurulup, toplum sanayileşme sürecine girince tüketim artırılabilir. Bunlar, ekonomi biliminin temel kurallarıdır ve konuyla ilgili yüksek okulların birinci sınıflarında okutulan iktisat kitaplarında verilir. . . .

Eğer ortada topluma ve tüm ülkeye damgasını vuran bir yanlış varsa, bu yanlış, onu muhafaza ederek onun dışında bir doğru geliştirmekle ortadan kaldırılamaz. Yanlış kaldırmak için, ilk önce yanlış kaldırmak gerekir. Yanlış'ın yanına doğruyu koyarak, doğrunun yanlış kaldırmasını beklemek saflıktır. Doğrunun yanlış venmesi ne derece olası ise, yanlışın doğruyu venmesi de o derece olasıdır. Şimdi, eğer amaç "ekonomik gücün, devlette, kişilerde veya sınırlı toplum katlarında yoğunlaşmasını önlemek ve halkın ekonomik ve siyasal gücünü ve toplumsal etkinliğini arttırmak. . ." (CHP Programı, shf. 111) ise ve bunun içinde çıkarılacak yol olarak "Halk Kesimi" öneriliyorsa, demekki özel sektöre dayalı mevcut düzen bu amacı engellemektedir. Öyle ise bu düzen yıkılmalı ve yerine "Halk Kesimi" ne dayalı bir düzen kurulmalıdır.

Hem halkın egemenliğini engelleyen özel sektörü muhafaza edip, hem de halkın egemenliğini sağlayacağı iddia edilen "Halk Kesimi"ni onun yanında geliştirme çalışmanın mantığı nedir acaba?

CHP Programına göre CHP'nin görüşü olan "demokratik sol anlayış", "kaynağını Türk toplumunun gerçeklerinden alan ve ileri bir insanlık ülküsüne yönelen, halk için halkla birlikte oluşturulmuş" (CHP Programı, shf. 3) bir anlayıştır. Öyle ise CHP'nin iktidara gelmesi demek, halkın iktidara gelmesi demektir. Halk iktidara gelince de, devlet aygıtı halkın istekleri doğrultusunda, halkın çıkarı için işleyecek demektir. Öyle ise siyasal gücün devlette toplanmasından niye korkulmaktadır? "Halkın, kişiler olarak veya kooperatifler, sendikalar, toplumsal güvenlik ve yardımlaşma kuruluşları yoluyla bir araya getirdiği anaparasıyla kurulacak olan. . ." (CHP Programı, shf. 112) "Halk Kesimi"nde, devletin, kamu kuruluşlarının egemen olmasından niye çekinilmektedir? (Bak, CHP Programı, shf. 112) Yok eğer ne yapılsa yapılsın, yapısındaki bürokratik unsurlardan dolayı devletin her zaman için halka karşı bir güç olabileceği düşünülüyorsa hem devlet işletmeciliğini korumanın ve hem de ona alternatif olarak "Halk Kesimi" ni getirmenin anlamı var?

İnsanın iyi şeyler niyet etmesi çok doğaldır. Ama niyetler sadece niyettir. Gerçekler, çoğu zaman niyetlerle bağdaşmaz. Gerçekler, niyetlere ters düşebilir. Niyetlerini gerçek varsayanlar, sonunda bunalmaya düşerler. Zararları kendilerine olur. Ama bunu yapanlar politikacılar ise, hele hele bunu yapan toplum düzeninin değiştirme iddiasında olan bir siyasi parti ise, o zaman bunun zararını tüm toplum çeker. Ne yazık ki CHP programında bu da yapılmış. Programın "Dış Politika ve Uluslararası İlişkiler" bölümünde şu cümleler yer alıyor: "Çağımızda dış politikayı ve genel olarak uluslararası ilişkileri etkileyen ve belirleyen başlıca yeni gelişmeler şunlardır: . . . kapalı diplomasiye açık diplomasiye geçilmiştir. . . açık diplomasiye geçilmesinin sonucu olarak, dış politika da ve tüm uluslararası ilişkilerde doğruluk ve tarafsızlık, bir ahlak kuralı olmanın dışında zorunlu duruma gelmiştir. . ." (CHP Programı, shf. 353) Dünyanın, ABD ile SSCB arasında nüfuz bölgelerine ayrıldığı, gizli diplomasiye belki her zamandan çok geçerli olduğu, uluslararası ilişkilerde özel çıkarların hile ile, kaba kuvvet ile savunulduğu şu yaşadığımız dünyayı bu biçimde değerlendirmek, niyetlerin gerçeklerle karıştırılmasından başka nedir? Dünyayı böyle değerlendiren bir iktidarın dış politikası, Türkiye'yi nereye götürür?

Saymakla bitecek gibi değil. . . Ve CHP'nin yeni programının tutarsız ve anlamsız olduğunu söylemek için sosyalist falan olmak hiç gerekmiyor. Söylendiğine göre bu programı Ecevit tek başına kaleme almış. Ecevit iyi insan. Ama bir parti programını hazırlarken, "iyilik" sadece gerekli. Yeterli değil. Yeterli sayılırsa, işte ortaya böyle upuzun bir "şiiir" çıkar. . . .

BİR GENEL KURUL böyle GEÇTİ

İŞÇİ SINIFINA İHANETLERİ HER GEÇEN GÜN BİRAZ DAHA BELİRGİNLEŞEN TÜRK-İŞ YÖNETİCİLERİ GEÇTİĞİMİZ HAFTA İÇİNDE BİR BÜYÜK DARBE DAHA YEDİLER. YAKLAŞIK 6 - 7 BİN ÜYESİ İLE SESİNİ, ÜYE SAYISI 100 BİNİ GEÇEN SENDİKALARDAN DAHA FAZLA DUYURAN TÜRKİYE GAZETECİLER SENDİKASI (T.G.S.) GENEL KURULUNDA TÜRK-İŞ'TEN AYRILMA KARARI ÜÇTE İKİ ÇOĞUNLUK SAĞLANAMADIĞI İÇİN GERÇEKLEŞEMEDİ. ANCAK GENEL KURULDA HAZIR BULUNAN 176 DELEGEDEN 101' İ TÜRK-İŞ'TEN AYRILMAK YÖNÜNDE OY KULLANARAK SENDİKANIN ÇOĞUNLUĞUNUN TÜRK-İŞ'E GÜVENİ OLMADIĞINI BELGELEDİ

Genel Kurul 20 Kasım günü İstanbul'da "Basın Sarayı"nda toplandı. Görünürdeki durum, Sendikanın merkezinin bulunduğu İstanbul delegelerinin Türk-İş'te kalma yönünde, diğer illerden gelen delegelerin ise ayrılma yönünde oy kullanacaklarını belli ediyordu. Sendikanın yöneticilerinin büyük bir çoğunluğu da daha aylar önceden Türk-İş'te kalma yanlısı olduklarını ilan etmişlerdi.

Türk-İş tüzüğüne göre ayrılma isteğinde olan bir sendika bunun genel kurulundan en az 15 gün önce yazılı olarak bildirecek ve Türk-İş tarafından gönderilecek olan temsilciye genel kurul'da söz verilerek Türk-İş adına savunma yapması sağlanacaktı. Bu hüküm yerine getirilmeden gerçekleştirilen ayrımlar Türk-İş açısından geçerli sayılmamaktaydı. Türkiye Gazeteciler Sendikasının Merkez yöneticileri genel kurulda alınması muhtemel görülen Türk-İş'ten ayrılma kararına engel olabilmek için Türk-İş tüzüğüne bu maddesine sığınmışlardı. Oysa sendikanın bundan önceki genel kurulunda "Türk-İş ile ilişkiler konusu" enine-boyuna tartışılmış ve bu konudaki kararın gelişen olaylar dikkate alınarak bir dahaki genel kurulda alınması kararlaştırılmıştı. Bir önceki genel kurulun bu bağlayıcı kararına ve Ankara ile İzmir delegelerinin aylar önceden belirlenen eğilimlerine karşın, TGS Genel Yönetim Kurulu, Genel kurul gündemine "Üst kuruluş Türk-İş ile ilişkilerin gözden geçirilmesi ve ayrılma konusunun karara bağlanması" maddesinin girmesini 1 oya karşılık 15 oyla reddetmişti.

Genel Merkez Yöneticilerinin bu tutumları üzerine harekete geçen Ankara Şubesi delegeleri, gündem değişikliği için gerekli olan sayının da üzerinde imza toplayarak 15 günlük sürenin dolmasından önce Merkez'e başvurmuş ve gündeme "Türk-İş'ten ayrılma" maddesinin konulmasını ve durumdaki Türk-İş'in haberdar edilmesini istemişlerdi. Genel Merkez Yöneticilerinin buna karşı buldukları çare, 4 Kasım'da, yani genel kuruldan 16 gün önce yapılması gereken Genel Yönetim Kurulu toplantısını çoğunluk sağlanamadığı gerekçesiyle toplamamak oldu.

20 Kasım Cumartesi günü başlayan genel kurul bu gelişmelerin ışığında toplanmıştı. Genel Kurul başlatılmaz verilen bir önerge ile gündeme "Üst kuruluş Türk-İş ile ilişkilerin gözden geçirilmesi ve ayrılma konusunun karara bağlanması" maddesinin eklenmesi kabul edildi.

Gündemin, başkanlık divanının seçiminden sonraki ikinci maddesi "konukların konuşması" idi.

Her ne kadar Türk-İş'ten ayrılma maddesi ile ilgili olarak Türk-İş temsilcileri resmen çağırılmamışsa da, salondaki konuklar arasında Türk-İş yöneticilerinden Erdoğan Balcı, Ethem Özgü ve İsmail Topkar'da bulunuyordu.

Konuk olarak kürsüye davet edilen İsmail Topkar kısa bir girişten sonra sözü ustaca "Türk-İş'in butünlüğü" konusunu getiriyor ve TGS'nin Türk-İş'ten ayrılmasının doğru bir şey olmayacağını anlatmaya çalışıyordu. Amaç Türk-İş'ten ayrılma maddesi görüşülmeden evvel delegeleri istenilen doğrultuda etkilemekti. Ama TGS'nin bilinçli delegeleri bu oyuna gelmediler. Ye İsmail Topkar sözü Türk-İş'in butünlüğü konusuna getirdiğinde hiç beklemediği bir tepki ile

karşılaştı. Delegeler Başkanlık divanını ikaz ederek, gündem'de Türk-İş'ten ayrılma maddesi bulunduğunu, bu nedenle TGS dışından herhangi bir kişinin delegeleri etkileyici biçimde konuşma yapamayacağını belirttiler. Topkar fazla konuşmadan kürsüden inmek zorunda kaldı.

Topkar'a gösterilen bu tepki üzerine Türk-İş Eğitim Sekreteri Etem Özgü, konuşmak yerine genel kurulu sonuna kadar sessiz biçimde izlemeyi yeğliyor, Türk-İş Yönetim Kurulu üyelerinden Hava-İş Sendikası Genel Başkanı Erdoğan Balcı da kendi görüşüne yakın delegeler aracılığıyla yuhalanıp, yuhalanmayacağı konusunda nabız yoklaması yaptırıyordu. Yüzünü güldürücü bir izlenim edinmemiş olacak ki, konuşmak yerine salonu terk etmeyi daha doğru buldu. Bu tartışmalardan sonra genel kurulun ilk günü oldukça sakin geçti. Her iki tarafta gücünü ertesi güne, yani Türk-İş'ten ayrılma konusunun görüşülmesine bırakıyordu. Bu önemli konunun görüşülmesi sırası geldiğinde TGS Ankara Şubesi tarafından hazırlanan bir broşür tüm delegelere dağıtıldı. "TGS'nin onurlu butünlüğü için tek yol: Bağımsızlık" adını taşıyan broşürde, Türk-İş'in Amerika ile olan ilişkilerine değiniliyor, daha sonra "Partilerüstü Politika" konusuna gelinerek şöyle deniliyordu :

"Türk-İş'in "Partilerüstü Politika" izlediği dönemler de de, şimdilerde de gerçekten politika dışı kaldığı sanılmamalıdır. Ülkemizde sermaye sınıfının sözcüleri olan sağ partiler ve CIA kökenli Amerikalı sendikacılar, Türk-İş konusunda görüşlerini açıklarken aynı noktada birleşiyorlar: "Türk-İş siyasi partiler karşısında bağımsız kalmalıdır. Partilerüstü politika anlayışını sürdürmelidir" Türk-İş yöneticileri de aynı şeyleri söylüyorlar. Dışa bağımlı sermayenin sözcüsü partiler, hiçbir zaman "Türk-İş bizi desteklesin" diyemiyorlar. Onlar da biliyorlar ki böyle bir karar alındığında Türk-İş'in işçi sınıfına ihanet içinde olan yöneticileriyle başbaşa kalacaklardır, ve bu yüzden "Partilerüstü politika yutturmacası devam etsin" diyorlar. Ve Türk-İş her kongrede başka bir kılıf bularak bu yutturmacaya devam etsin" diyorlar.

Türk-İş yöneticileri aslında bu güne kadar politikanın dışında kalmamışlardır. Politik ağırlıklarını sermayeden yana kullanmışlar ve onların isteklerinin doğrultusunda hareket etmişlerdir. "

Broşürün daha sonraki bölümlerinde Türk-İş'in faşist girişimler ve DGM'ler karşısındaki tutumu çok sert bir dille eleştiriliyor, sonuç bölümünde de "Hatalar Affedilmez" ara başlığı ile şupasaş yer alıyordu:

"İşçi sınıfı her zaman hoş görülüdür. Affedicidir. Birçok yanlışları, hataları affeder ama, işçi sınıfının temsilcisi gibi görünen kişilerin işçi sınıfına ihanetini affetmez. Faşist militanlarla birlikte fabrikalarda işçi öldürülmesini affetmez. İşçi temsilcisi sıfatıyla işveren sendikalarının kongrelerin de divan başkanlığı yapanları affetmez. Grev

Partilerüstü politika - işçi sınıfını hor görenleri, işçi sınıfı mücadelesini hor görenleri affetmez. Her fırsatta "Genel Grev yaparız" diye diye susanları - işçi sınıfını sermayenin kucağında kalmaya zorlayanları affetmez. Kendi içindeki namuslu sesleri susturmaya çalışmaları affetmez...."

Bu arada söz alan delegeler Türk-İş'i en sert biçimde eleştirdiler. Ayrılma aleyhinde olanların dahi Türk-İş'in ve onun şimdiki yöneticilerinin lehinde tek söz söylememeleri dikkati çekiyordu. Konuşmalar ilerledikçe ve ayrılma yanlısı olanların çoğunlukta buldukları gerçeği ortaya çıkınca, karşı görüşte olanlar yeni bir oyun tezgahlamaya başladılar; o da olay çıkartmak ve genel kurulu iptal ettirmekti. Ancak TGS'nin bilinçli delegeleri bu oyuna da gelmediler ve yapılan tüm tahriklere rağmen genel kurulun sonunu sessizce beklediler.

Tahriklerinin de istedikleri sonucu vermediğini gören Türk-İş savunucuları, çareyi içkide buldular. Kısa bir süre sonra kürsüden Türk-İş'te kalmayı savunanların ayakta duramayacak ölçüde sarhoş oldukları gözlerden kaçmıyordu. Türk-İş Eğitim Sekreteri Etem Özgü kendi yandaşlarının bu acınacak halleri karşısında bile umudunu yitirmiyor sürekli not tutarak kongrenin sonucunu bekliyordu.

Oylamaya sıra geldiğinde Türk-İş yanlısı grubun lideri TGS Genel Sekreteri Acar Şölen'in Başkanlık Divanına bir önerge verdiği görüldü. Divan Başkanı Oktay Kurtböke önergeyi okuduğunda salonun büyük bir bölümü ile birlikte gülmekten kendini alamadı. Zira önerge, Türk-İş'ten ayrılma kararının alınması halinde verilmesi kararlaştırılan bir önergeydi ve Olağanüstü genel kurul kararı alınması isteniyordu.

Divan Başkanının "Herhalde bir yanlışlık yapmış olacaksınız" şeklindeki hatırlatmasından sonra Acar Şölen önergeyi geri alıyor ve dosyasında hazır bulunan bir diğerini sunuyordu. Önergede alınabilecek bir Türk-İş'ten ayrılma kararının Türk-İş tüzüğü gereği yasal olmayacağı ileri sürülerek oylama yapılmaması ve bu kararın ilerdeki bir genel kurula bırakılması isteniyordu.

Ankaralı delegeler bir başka önerge ile bu önergenin işleme konulmasını engellediler. Ve daha sonra beklenen oylamaya geçildi. İlk oyu kullanan Genel Başkan Semih Balcıoğlu'nun Türk-İş'ten ayrılma yönünde oy kullanması delegelerin büyük tezahüratına yol açtı. Divan Başkanı Oylama sonuçlarının ilan ederken salondan en ufak bir ses çıkmıyordu. Oylamaya 176 delege katılmış 2 çekimser ve 73 red oyuna karşılık 101 delege ayrılma yönünde görüşünü belirtmişti. Divan Başkanı yasal çoğunluk sağlanamadığından TGS'nin Türk-İş üyesi olarak kaldığını ilan ettiğinde ortaya çıkan tablo doğru yolda mücadele verenler için gülünç olmaktan başka bir şey değildi. İşçi sınıfına ihanet edenlerle beraber olmayı yeğleyenler sonucu çilgınca alkışlıyor, ağaları Etem Özgü ise elleriyle dizlerini döverek üzüntüsünü gizleyemiyordu.

Evet.. yasa gereği TGS Türk-İş'ten koparılmıştı ama hainlere ortak olmayanlar, doğru yolda mücadele verenler, kesin bir zafer kazanmışlardı. Ve zafer bu kadarla da kalmayacaktı.

alışmak

Yaman bir özgürlükçü

Bir gün, konuşuyoruz neredenaki gel-
diyse, dedim ki: "Senin sanatın bir karşı koyma
biçimidir, hangi düzeyde insana, insanlık ya-
şantısına bir kısıtlama getirilirse, ona karşı koy-
ma! Sürekli bir direniş halindesin, gerçekte bu
yaman bir özgürlükçülüğü içeriyor." İtiraz et-
medi, aklımda yanlış kalmadıysa, çocukluğu ile
ilgili şeyler anlatmıştı: okulda, öteki öğrencilerle
arasındaki farkları, koyunsal uysallığa o zaman-
dan katlanamayışını!

Sevgi Soysal'ın eseri, başlangıçta burjuva ve
küçük burjuva conformisme'ine, toplumsal bir
kanava içinde, bireysel düzeyde karşı koyuyor-
du. Bu conformisme bir bürokrasi diktası olarak
yaşantısını kısıtlamaya başlayınca, direniş hem
toplumsal hem siyasal düzeye genişledi. Başka
bir yerde söyledim ya, bu genişleme, önceki öz-
zelliklerden ve niteliklerden vazgeçme biçiminde
olmamıştır, onları birinci planda bilinç ışığına
kavuşturma, ikinci planda zenginleştirme biçiminde
olmuştur. Bireyin toplumsallığına in-
anıyordu, ne var ki, toplumun aslında bireyleri
mutlu kılmak için önemsendiğini unutuyordu,
Toplumculuk adına katı bir slogancılığın alıp yü-
rüttüğü, kör bir şiddet tutkusunun bazılarını sar-
dığını farkedince, bunda yeni ve önemli bir kısı-
tlamatehlikesi görmüş, ona da karşı koymayı
iş edinmiştir. "Barış Adlı Çocuk"da da, "Yıldırım
Bölge Kadınlar Koğuşu"nda da, bu karşı
koymanın elle tutularcasına hissedildiği yerler
vardır.

Londra yolculuğundan bir ay kadar önceydi
sanırım, yazdıklarından, yazacaklarından konu-
şuyorduk. Söz konusu ben olmadığım halde bir-
den dedi ki: "Sen sentezini yaptın, diyalektik ol-
arak açıklıyabiliyor, savunabiliyorsun, ben de
böyle bir şey yapmalıyım. Ne dersin, önceki roman
tasarımlarını bir kenara bırakıp şu önümde
kalan zaman parçasında otobiyografik bir sentez
denemesi mi yapmalıyım?" "Başlayacağı kitabı
bitirmesini bütün kalbimle diliyor ama bitireme-
yeceğini biliyordum. Seziyordum hiç değilse!
Ne varki, toplumculuk yolunda saç sakalı ağar-
mış yazarların bileşim gereksinmesini duymadığı,
hele sanatkarlarının diyalektik savunmasını
yapmayı hiç düşünmedikleri bir ülkede, kırk ya-
şında genç bir kadın yazarın bunu düşünmesi
başlıbaşına bir olaydı. Türk edebiyatı şiirde pal-
avra sıkımayı, romanda masal anlatmayı 'top-
lumculuk' sanmaktan kurtulursa, Sevgi Soysal
gibi akıllı ve yürekli yazarlar sayesinde kurtu-
lacaktır.

Kirinden çapağından ayıklandıkça sosyalizm
insanı ekonomik ve toplumsal baskıların tutsak
lığından kurtarmak, dengeli bir özgürlük toplu-
munda barış ve mutluluk içinde yasaksız yaşat-
mak demek olduğu daha iyi anlaşılıyor. Bu, sos-
yalizm diye ortalığı bir yasaklar toplumuna çev-
iren bürokrat ve diktacı kafaya da karşı koy-
abilme yürekliliğini ve dürüstlüğü gerektirir.
Ancak sosyalistliği çıkar hesaplarının dışında,
Sevgi Soysal gibi yürekte ve insanca anlayan-
lardır ki bunun üstesinden gelebilirler.

ATILAN ILHAN

Sevgi,

Kar yağıyor, uşuyoruz. Sana gönderdiğim sarı çınar yapraklarını
kar örtüyor. Sahi, yapraklar seni sevindirdi mi?

Denizi, kırları, çiçekleri ne kadar çok severiz, çocukları da...

Hiç gitmek istemiyordun. Uzaklardasın yüreğin burada yaşıyor.
Biz de yanındayız ama, bunu sana duyurabiliyormuyuz, bilemiyorum.

Son haftalarda o kadar çok işim var ki, doğru dürüst uyuyamıyorum
bile... Aslında işimin fazlalığından çok üzerimde biriken pasları at-
maya çalışıyorum...

Sen hiç bir zaman kendini paslanmaya bırakmadın. Hep koştun,
yüreklilikle karşı koydun... Yarayı iyileştirmek için bıçak atmak
gerektiğini biliyordun. Yazdığın satırlarda gerçek yüzlerinin ortaya
çıkmasından korkanlar sana hücum ettiler...

Hatırlıyorumun, Merkez Cezaevinde duvarın dibine çöküp demli çayları
içerken kilitli kapılara duvarlara nasıl kıvardık... Konuşur, konuşurduk.
Sana Yıldırım Bölge Cezaevinde çamurlar arasından topladığımız
taşlardan gönderiyorum. Hepsinin üzerinde renkli çiçekler var. Aslında
onlar geçirdiğimiz günlerin donmuş gözyaşlarıdır...

Gene demli çay yapacağım bir bardak şekersiz çay sana, bir
bardak çay da kendime... Sonra kitaplarını yeniden okumaya başlayacağım.

... Bir hayatı insan gibi tamamlamak güç iştir...

Sevgi, gözlerinden operim.....

Sevim Onursal

İLHAMİ SOYSAL

Birden bir dostun, bir arkadaşın ölüm haberi-
rini almak denizin derinliklerinde vurgun yemek
gibi bir şey olsa gerek. Eskilerin, "nutku tutul-
mak" diye bir deyim var ya, insan bir an için
tam öyle oluyor. Susuyor, apışıyor, kalıyor. Ne
edeceğini ne diyeceğini bilemiyor.

Bu, zor, içinden çıkılmazmış gibi bir durum.

Sevgi Soysal'ın ölüm haberi bana .öyle gel-
medi. Öleceğini biliyordum, bekliyordum. Ken-
dimi alıştırmıştım. Her insan gibi Sevgi de öle-
cek, ölmek olanaksız bir iş, kaçınması yok
diyordum. Tam bir hafta önceydi, telefonla konu-
şmuş da baştan sesini bile tanıyamamıştım.
Ankara-Londra arası telefon teli namussuzca
iletkeni, en ufak bir vızıltı, en ufak bir cızırtı
yoktu, Sevgiyle ben, sanki bir odanın içinde diz
dize oturmuş da konuşuyorduk ama ben onun se-
sini tanıyamıyordum. Bir yabancıyla konuştuğumu
sanıyordum ki, "benim İlhami, ben Sevgi!" de-
mişti.

İşte o an düşündüm Sevginin öldüğünü. O ses
O'nun sesi değildi, Sevgi ölmüştü, "hiç gücüm
kalmadı, çok kötüyüm, yenildim" diyordu. tele-
fondaki yabancı ses. Boş laflar, teselli kâr et-
meyecekti, herşeyden önce kendi kendime inan-
mıyordum, içinden "Sevgi ölmüş, Sevgi ölmüş"
diye geçiriyor, karıştırdık sestem ve kendimden,
düşüncemden kaçmak için "Mümtaz yok mu?"
diyor, telefondaki Mümtaz'a abuk sabuk laflar
ediyordum; "nasılsınız? falan..."

Evet, ölmeden bir hafta önce öldürmüştüm
kafamda Sevgi'yi.

Aslına bakarsanız daha da önce...

İlk ameliyatımı geçirip ayıldığında, gülen göz-
lerine bakıp, "bu iyimserlikle, kanser olduğunu
bile bile kanseri yener bu kız" demiştin kendi
kendime bir yıl kadar öncesi. Bir iki ay önce,
ikinci kez ameliyattan çıktığında gördüğümdeyse:
"bitiyor bu iş" diye düşünmüştüm. Sevgi ölecek
kurtuluşu yok...

Böyle olduğu içindir ki Sevgi'nin benim öldür-
memden sonraki ölüm haberini aldığım da, öyle
vurgun yemiş falan gibi olmadım. Düpedüz kafa-
ma bir odunla vurmuşlar gibi oldum. Uyuşuklu-
ğum bir süre geçmedi. Kötü haber ne kadar da
çabuk yayılıyor?

İnsanoğlu nelere alışmıyor ki, ölüme de alış-
masın. İşte günler geçti ve alıştık gittik Sevgi'
nin öldüğüne. O romanlarının birinin adını "Yür-
rümek" koymuştu. Hayat yürüyor, bizler de a-
lışıyoruz. Sevgi Soysal yok artık bu dünyada
öldü...

İyi ama, duygusallığı bir yana koyalım da dü-
şünelim:

Gerçekten yok mu, öldü, yitip gitti mi Sevgi?
Belki dev bir öykü yazarı, dev bir romancı
değildi ama edebiyatımızda yeri olan, uzun yıl-
yar da olacak bir yazar değil mi Sevgi? Yazdik-
ları kolayca bir yana kaldırılıp konabilir mi?
Yaşamı boyu verdiği yığıt kavranın bu toplumun
oluşumundaki katkılarında sadece de olsa katkısı
ardından unutulup gidecek mi?

Sanmıyorum. Sevgi Soysal öldü ama Sevgi
yaşayacak. Sevgiyi hiç kimse, hiç bir şey sol-
durup öldüremez, yok edemez. Sevgi Soysal,
kısacık yaşamında, sevgiye, insanlık sevgisine
katkısı olmuş biri olarak yüreklerde ve bellek-
lerde hep yaşayacak.